

A Ted Talk **นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน**

“เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัยไปประเทศไทย
และอาเซียนโดยชุมชน เป็นแกนหลัก

1. “ระบำโมเดล” บ้านมั่นคงชนบทในพื้นที่ สปก.	9
2. “สามวันเสร็จเจ็ดวันอยู่” บ้านมั่นคงเมืองบางปู	10
3. “บ้านพอเพียงชนบทแบบบูรณาการ”	11
4. “คน คลอง เมือง 2561”	12
5. “ช่วงเปา โมเดลแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชนบท ทุกมิติตามแนวศาสตร์พระราชา”	13
6. “คนไร้บ้าน จัดการตนเอง”	14

“การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”

1. “อำนาจเจริญเมืองธรรมเกษตร”	16
2. “สภาองค์กรจัดการตนเอง”	17
3. “แม่แจ่มโมเดลพลัส”	18
4. “พังงาแห่งความสุข”	19
5. “ธนาคารความดี ความดีแลกตั้งค์”	20
6. “เรียนรู้วิถีเกษตรอินทรีย์ จากแปลงสู่ปาก”	21
7. ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-MOVE)	22
8. “เชียงของ 1 เมือง 2 แบบ”	23

นำเสนอ : **นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน “หลากหลายประเด็นงานพัฒนา ชุมชนเป็นแกนหลัก”**

1. “สวัสดิการชุมชน สู่อุทิศเพื่อสังคมต่อ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)”	25
2. “แผนพัฒนาธุรกิจชาวบ้าน”	26
3. ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคนิคม”	27
4. “จากไม้ไผ่หน้ สู่อาคารต้นไม้ ”	28
5. “สถาบันการเงินชุมชน คนกำแพงเพชร”	29
6. “การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน”	30
7. “แผนชีวิต แผนชุมชน คนบัวใหญ่”	31
8. “คนจับปลา(Fisher Folk) ยั่งยืนวิถีประมงพื้นบ้าน”	32



นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Self-managed community innovations toward Sustainable Development Goals

ความเป็นมา

“ชุมชน” เป็นสังคมฐานรากที่มีความสำคัญ มีวิถีวัฒนธรรมแตกต่างหลากหลาย ตามภูมินิเวศ การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่ถูกกำหนดมาจากข้างบนลงสู่ข้างล่าง ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนด จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชน จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ชุมชนอ่อนแอประสบปัญหาความยากจน สร้างความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำ และความขัดแย้งเกิดขึ้นในสังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชนถูกทำลายจนเสื่อมโทรม ประชาชนไม่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิชุมชน และประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ตามวิถี

กว่า 30 ปีที่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้รวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยมีจุดเริ่มต้นจากการรวมกันเป็นกลุ่มองค์กรชุมชนเล็กๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มจัดการป่าชุมชน เป็นต้น ซึ่งการรวมกลุ่มลักษณะนี้มีเป้าหมายเพื่อ “การพึ่งตนเอง” ของชุมชนในขอบเขตระดับชุมชนและหมู่บ้าน จากนั้นได้มีการสั่งสมประสบการณ์ องค์ความรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกัน จนมีการถักทอเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายองค์กรชุมชนระดับตำบล ภูมินิเวศน์ จังหวัด และระดับประเทศ รวมทั้งได้ยกระดับงานพัฒนาจากการทำกิจกรรมเพื่อพึ่งตนเอง ไปสู่การแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของแต่ละประเด็น

ภายใต้ “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” โดยใช้สภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เป็นกลไกในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาต่างๆ ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา มาทำงานแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นร่วมกัน ปัจจุบัน มีเครือข่ายองค์กรชุมชนหลากหลายครอบคลุมกว่า 6,000 ตำบล ทั้ง 77 จังหวัด มีประชาชนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการประมาณ 10 ล้านคน ตลอดจนเกิดผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในหลากหลายมิติ และประเด็นงาน อาทิ การจัดสวัสดิการชุมชนให้แก่กันของคนในชุมชนท้องถิ่นการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยการรวมกลุ่มเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในชุมชนเอง ทั้งในเมืองและชนบท การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมืององค์กรชุมชนที่รวมตัวแก้ไขปัญหาที่หลากหลายตามภูมินิเวศน์ ทั้งป่า ลุ่มน้ำ ชายฝั่ง ทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพกระจายอยู่ทุกจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู จัดสรรการใช้ประโยชน์โดยชุมชน ในลักษณะของการออกกรรมสิทธิ์ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงในโดยการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ปัจจุบันมีการบูรณาการในรูปแบบ “ประชารัฐ” ด้วยการสร้างระบบเศรษฐกิจและทุนภายในชุมชนร่วมกับภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการที่องค์กรชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมยั่งยืน สร้างความมั่นคงทางอาหาร และปลดพันธนาการจากกระแสการผลิตอาหารของโลกที่มีการผูกขาดมากขึ้น

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) หรือ พอช. มีเป้าหมายในการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดให้เกิดพื้นที่กลางทั้งระดับตำบล และจังหวัด โดยใช้ “สภาองค์กรชุมชน” เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยง เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เชื่อมโยงสู่แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐพัฒนาในพื้นที่ มีทุกภาคส่วนมาร่วมกันพูดคุย แลกเปลี่ยน วางแผน และทำงานร่วมกัน ยกกระดับความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคีพัฒนาสู่เครือข่ายความร่วมมือชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรมใน 77 จังหวัด รวมถึงมีการขยายผลและสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยของตนเองและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สภาองค์กรชุมชน และองค์กรชุมชน มีคุณภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล และพัฒนาองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

“นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาคียั่งยืน”
Self-managed community innovations
toward Sustainable Development Goals



วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านรูปธรรมงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งจัดการตนเองของประเทศไทยและอาเซียน โดยใช้ยุทธศาสตร์ชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้งในการพัฒนาในรูปแบบประชาธิปไตย สภาองค์กรชุมชน การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท การจัดสวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจฐานราก การจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ทะเล เป็นต้น
2. เพื่อนำเสนอผลงานนวัตกรรมชุมชนและภาคประชาสังคม สู่การจัดการตนเอง ต่อสาธารณะให้เกิดความเข้าใจในแนวคิดและรูปธรรมที่ชัดเจน
3. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานพัฒนา และสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

กำหนดการ “งาน Thailand Social Expo 2018”

ระหว่างวันที่ 3-5 สิงหาคม 2561 ณ Hall 5-7

ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน : พอช.)

ขอเชิญร่วมชม

- นิทรรศการ “นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”
Self-managed community innovations toward Sustainable Development Goals
- ตลาดไท ของดี 5 ภาค 50 ร้าน บริเวณบูธร้านค้า 1-50
- เวทีวิชาการ “นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันศุกร์ที่ 3 สิงหาคม 2561

- 07.00-09.15 น. ลงทะเบียน
- 09.15-09.30 น. ชี้แจงกำหนดการผู้เข้าร่วมพิธีฯ
- 09.30-09.40 น. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะ เดินทางถึงบริเวณงาน
- 09.40-09.45 น. การแสดงศิลปิน S2S กับนักร้องวงดุริยางค์ทหารบก
- 09.45-09.50 น. การแสดงโขนรามเกียรติ์ ตอน “ยกรบ” โดย ผู้พิการทางการไต้ยีน
- 09.50-09.55 น. รับชม VTR Change for Chance “เปลี่ยนเพื่อโอกาสที่ดีกว่า”
- 09.55-10.00 น. กล่าวรายงานและวัตถุประสงค์การจัดงาน / สถานการณ์ทางสังคม/การเป็นผู้นำด้านสังคมของไทยและอาเซียน โดย พลเอกอนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 10.00-10.25 น. กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาสังคมในยุค 4.0 และมอบแนวนโยบายด้านสังคม” โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
- 10.25-10.30 น. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ พร้อมทั้งผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถ่ายภาพร่วมกัน
- 10.30-10.45 น. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เยี่ยมชมนิทรรศการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 10.45-18.00 น. การแสดงและกิจกรรมในเวทีกลาง+ห้องวิชาการ ของกรมและหน่วยงานต่าง ๆ

3 สิงหาคม 2561

13.00-18.30 น.

ห้องจูปีเตอร์ 8-9
อาคารชาเลนเจอร์

13.00-15.30 น. INCLUSIVE CITY DEVELOPMENT

- Representative from TOYO University JAPAN
- Mr.Marco Kusumawijaya
Senior Advisor
RUJAK, Center for Urban Studies
INDONESIA
- Mr. Anwar Fazal
Think City Program
MALAYSIA
- Ms. Natalja Wehmer
Officer, Sustainable Urban Development Section
UNESCAP

15.30-16.00 น.

บรรยายพิเศษ “เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัยในประเทศไทยและอาเซียนโดยชุมชนเป็นแกนหลัก”

โดย นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

16.00-18.30 น.

Ted Talk : “เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัย”

- “ระบำโมเดล” บ้านมั่นคงชนบทในพื้นที่ สปก.
- “สามวันเสร็จเจ็ดวันอยู่” บ้านมั่นคงเมืองบางปู
- “บ้านพอเพียงชนบทแบบบูรณาการ”
- “คน คลอง เมือง 2561”
- “ช่วงเปา โมเดลแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชนบททุกมิติตามแนวศาสตร์พระราชา”
- “คนไร้บ้าน จัดการตนเอง”



เปิดสัมมนา
“นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”
นาย มาร์โก วีลคีรี
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์



บรรยายพิเศษ
“เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัยในประเทศไทยและอาเซียนโดยชุมชนเป็นแกนหลัก”
นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

INCLUSIVE CITY DEVELOPMENT



Mr.Marco Kusumawijaya
Senior Advisor
RUJAK, Center for Urban Studies
INDONESIA



Dr.Anwar Fazal
Think City Program
MALAYSIA



Ms.Natalja Wehmer
Officer, Sustainable Urban
Development Section
UNESCAP

Ted Talk : นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

“เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัย”



“ระบำโมเดล”
บ้านมั่นคงชนบทในพื้นที่ สปก.
นายสมสุข ป่องสนาม
ประธานชุมชนอรัญชัย
ต.ระบำ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี



“สามวันเสร็จเจ็ดวันอยู่”
บ้านมั่นคงเมืองบางปู
นายมะฮายอมีง สาลี
คณะทำงานเครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองบางปู
อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี



“บ้านพอเพียงชนบทแบบบูรณาการ”
นางสาวกามาต เชียงศรีทอง
ผู้แทนชุมชนองค์กรชุมชน จ.กำแพงเพชร



“คน คลอง เมือง 2561”
นายอวยชัย สุดประเสริฐ
ประธานชุมชนศาลเจ้าพ่อสมบุญ
ช.พหลโยธิน 54 จ.กรุงเทพฯ



ช่วงเปา โมเดลแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชนบททุกมิติ
ตามแนวศาสตร์พระราชา
นายรุ่งสุริยา เชียงซึระ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่



คนไร้บ้าน จัดการตนเอง
นายสุชิน เอี่ยมอินทร์
นายกสมาคมคนไร้บ้านแห่งประเทศไทย

4 สิงหาคม 2561
09.00-18.00 น.

ห้องฟิสิกส์ 3-4
Hall 5 - 8

09.00-12.00 น.

Ted Talk :

“การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”

- “อำนาจเจริญเมืองธรรมเกษตร”
- “สภาองค์กรจัดการตนเอง”
- “แม่แจ่มโมเดลพลัส”
- “พึ่งพาแห่งความสุข”
- “ธนาครความดี ความดีแลกดี”
- “เรียนรู้วิถีเกษตรอินทรีย์ จากแปลงสู่ปาก”
- ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-MOVE)
- “เชียงใหม่ 1 เมือง 2 แบบ”

13.00-17.00 น.

Ted Talk :

“หลากหลายประเด็นงานพัฒนา ชุมชนเป็นแกนหลัก”

- “สวัสดิการชุมชน สู่ธุรกิจเพื่อสังคม ต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)”
- “แผนพัฒนาธุรกิจชาวบ้าน”
- “ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคณิศม”
- “จากไม้ไผ่หนึ่ สู่ธนาคารต้นไม้แห่งบ้านทุ่งหงษ์”
- “สถาบันการเงินชุมชน คนกำแพงเพชร”
- “การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน”
- “แผนชีวิต แผนชุมชน คนบัวใหญ่”
- “คนจับปลา(Fisher Folk) ยั่งยืนบนวิถีประมงพื้นบ้าน”

**Ted Talk : นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
“การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”**



“อำนาจเจริญเมืองธรรมเกษตร”
นายวิรัตน์ สุขกุล
ผู้แทนเครือข่ายขบวนการองค์กรชุมชน
จ.อำนาจเจริญ



“สภาองค์กรจัดการตนเอง”
นายประวีติ กองเมืองปี
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต
อำเภอคูคต จังหวัดมหาสารคาม



“พึ่งพาแห่งความสุข”
นายโนตรี จงใจจักร
จ.พังงา



เชียงใหม่ 1 เมือง 2 แบบ
นายนิวัฒน์ ร้อยแก้ว
เครือข่ายคนรักเชียงใหม่ของ
อ.เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่



“แม่แจ่มโมเดลพลัส”
นายเดชา ไชยทัต
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน(ภาคเหนือ)
จ.เชียงใหม่



“เรียนรู้วิถีเกษตรอินทรีย์ จากแปลงสู่ปาก”
นายสุนทร คมคาย
สภาองค์กรชุมชน ค.เขาไม้แก้ว
อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี



“ธนาครความดี ความดีแลกดี”
นายศิวโรฒ จิตนิยม
ค.หนองสาหร่าย อ.พนมทวน
จ.กาญจนบุรี



ขบวนการประชาชน
เพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-MOVE)
นายประเชศ คองคำไธ
ที่ปรึกษา P-MOVE



นายประจักษ์ กู้ทองคำ
ดำเนินรายการ

**Ted Talk : นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
“หลากหลายประเด็นงานพัฒนา ชุมชนเป็นแกนหลัก”**



“สวัสดิการชุมชน สู่ธุรกิจเพื่อสังคม
ต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)”
นายชินวุฒิ อาภาวิเชียร
เลขาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลท่างาม จ.สิงห์บุรี



“แผนพัฒนาธุรกิจชาวบ้าน”
นายเดชา เหมนิมิต
บ้านเมืองตะกั่ว ค.หนองธง
อ.ป่าบอน จ.พัทลุง



“ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคณิศม”
นายวานิช ปุทธิ
ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางคณิศม
อ.เสนางคณิศม จ.อำนาจเจริญ



“จากไม้ไผ่หนึ่
สู่ธนาคารต้นไม้แห่งบ้านทุ่งหงษ์”
นายสมชาย แสงสว่าง
เครือข่ายธนาคารต้นไม้ บ้านทุ่งหงษ์
ค.ทุ่งคา อ.เมือง จ.ชุมพร



“สถาบันการเงินชุมชน คนกำแพงเพชร”
นายอริมาเอ สามารถ
ประธานสถาบันการเงินชุมชนตำบลกำแพงเพชร
อ.รัตภูมิ จ.สงขลา



“การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน”
นายประชาชัย มีศรี
คณะทำงานเครือข่ายภัยพิบัติภาคกลาง จ.สิงห์บุรี



“แผนชีวิต แผนชุมชน คนบัวใหญ่”
นางชีมันทร กองสอน
สภาองค์กรชุมชนตำบลบัวใหญ่
อ.น่าน้อย จ.น่าน



“คนจับปลา(Fisher Folk)
ยั่งยืนบนวิถีประมงพื้นบ้าน”
นางสาวเสาวลักษณ์ ประทุมทอง
ผู้แทนสมาคมรักษ์ทะเลไทย

5 สิงหาคม 2561

09.00-12.30 น.

ห้องพีนิทซ์ 3-4

Hall 5 - 8

09.00-11.00 น.

สรุปสังเคราะห์ วัตถุประสงค์การประชุมฯ
จัดการตนเอง สูเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

• **สรุปสังเคราะห์ภาพรวม**

โดย นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

• **เติมเต็ม “แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
แนวใหม่ ด้วยนวัตกรรมชุมชนเข้มแข็ง”**

โดย **สื่อมวลชน**

- 1) นายชูวิทย์ ฤกษ์ศิริสุข
บก.สำนักข่าวประชาไท
- 2) นายศิริโรจน์ คล้ามไพบูลย์
นักวิชาการอิสระและคอลัมน์นิสิตอิสระ
- 3) นายประสงศ์ เลิศรัตนวิสุทธิ์
ผู้อำนวยการสถาบันอิศรา

นักวิชาการ

- 1) ศ.ดร.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) ดร.ณัฐพงษ์ จิตรนิรัตน์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- 3) ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) รศ.ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นายพลากร วงศ์ทองแก้ว

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส
และความเสมอภาคทางสังคม

11.00-12.00 น.

ปาฐกถาพิเศษ : การขับเคลื่อนปฏิรูป
ประเทศ ด้วยนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น

โดย ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะ
ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ



สรุปสังเคราะห์ภาพรวม
“นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)



ปาฐกถาพิเศษ
“การขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศ
ด้วยนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น”

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ในฐานะประธานคณะกรรมการขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศ

**แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นแนวใหม่
ด้วยนวัตกรรมชุมชนเข้มแข็ง**



ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ศ.ดร.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่



รศ.ดร. บัวพันธ์ พรหมพักพิง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น



รศ.ดร. ณัฐพงษ์ จิตรนิรัตน์
มหาวิทยาลัยทักษิณ



นายชูวิทย์ ฤกษ์ศิริสุข
บก.สำนักข่าวประชาไท



นายศิริโรจน์ คล้ามไพบูลย์
นักวิชาการอิสระและ
คอลัมน์นิสิตอิสระ



นายประสงศ์ เลิศรัตนวิสุทธิ์
ผู้อำนวยการสถาบันอิศรา



นายพลากร วงศ์ทองแก้ว
คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างโอกาส
และความเสมอภาคทางสังคม



นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน :
เมืองทุกมิติการจัดการที่อยู่อาศัยในประเทศไทย
และอาเซียนโดยชุมชนเป็นแกนหลัก



“ระบำโมเดล” บ้านมั่นคงชนบทในพื้นที่ สปก. ต.ระบำ อ.สามโก้ จ.อุทัยธานี

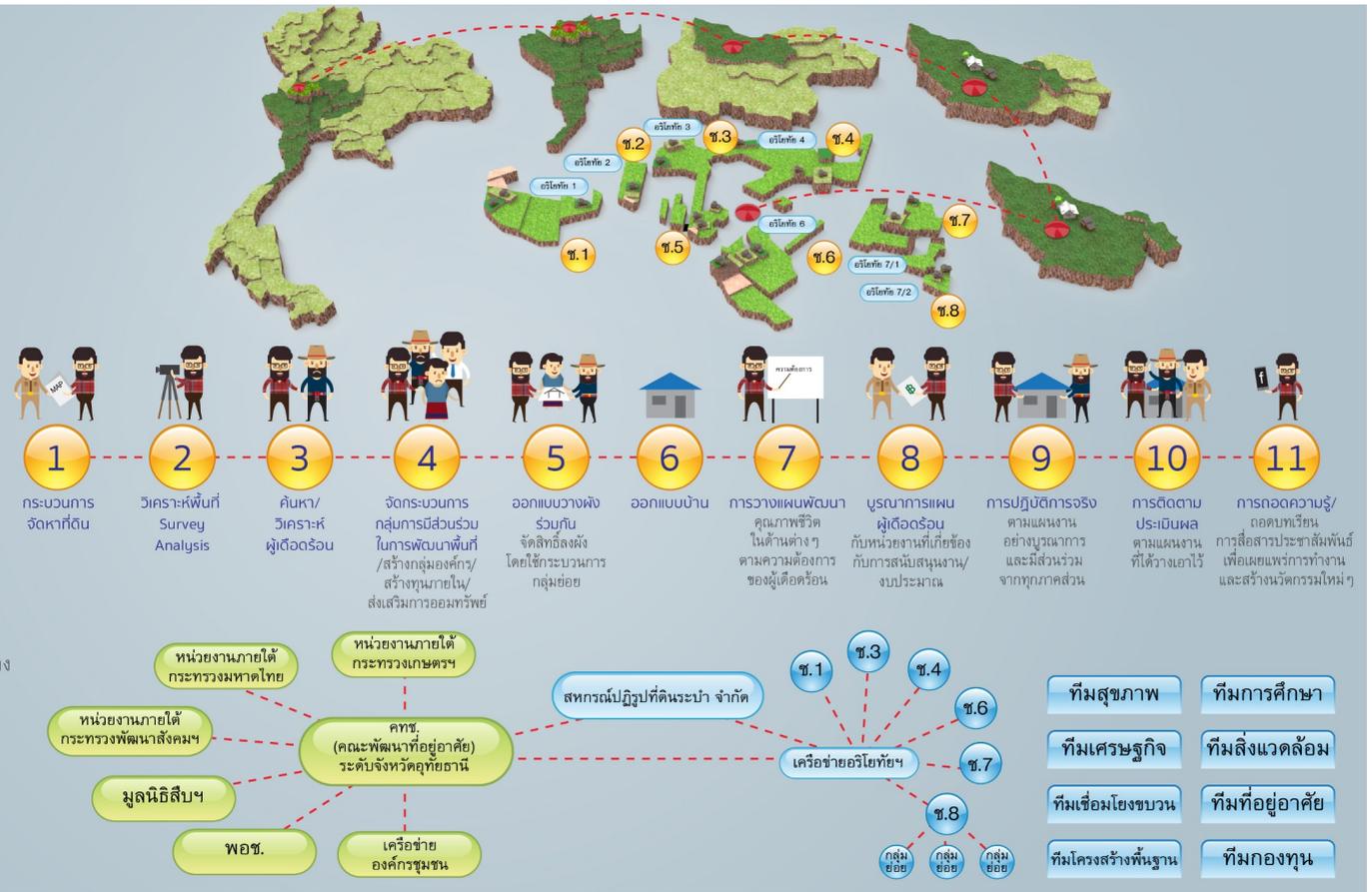
บนเนื้อที่สวนป่าห้วยระบำ ตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ที่มีเนื้อที่ประมาณ 3,239-2-39 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ สป.ก.ได้ถูกดำเนินการจัดสรรให้เกษตรกรในลักษณะแปลงรวม ไม่ให้กรรมสิทธิ์ บริหารจัดการที่ดินในรูปแบบสหกรณ์ “สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินระบำจำกัด” และทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ “บ้านมั่นคงชนบทตำบลระบำ” จำนวน 318 ครัวเรือน ด้วยงบประมาณสนับสนุน 16,590,000 บาท ผ่านกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ 1) การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 2)การจัดทำระบบข้อมูล และระบบ GIS 3)ออกแบบบ้านอย่างมีส่วนร่วม และวางแผนงานก่อสร้าง ระบบการจัดการงานก่อสร้าง 4) สร้างการเรียนรู้ปฏิบัติการ จากการสร้างบ้านและการจัดการที่ดิน 5) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติและเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญและเหตุผล

- 1 ราษฎรบุกรุกพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ
- 2 การไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกร

รัฐบาลมีนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)
เพื่อบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

- คทช.จังหวัด นำที่ดินแปลงว่างจาก ส.ป.ก. จำนวน 3,239 ไร่ มาจัดสรรให้เกษตรกร
- จัดทำผังพื้นที่โครงการฯ เป็น 8 ชุมชน แปลงที่อยู่อาศัย 486 แปลง ครัวเรือนละ 150 ตรว. แปลงเกษตรกรรม 486 แปลง ครัวเรือนละ 4.5 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่สาธารณูปโภคและพื้นที่ส่วนกลาง
- จัดสรรให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม
 - กลุ่มผู้อพยพออกจากพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ
 - กลุ่มผู้ไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย



“สามวันเสร็จเจ็ดวันอยู่” บ้านมั่นคงเมืองบางปู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

เทศบาลตำบลบางปู ตั้งขึ้นเมื่อปี 2542 มีจำนวนครัวเรือน 1,892 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 9,530 คน ภูมิประเทศเป็นที่ดินราบลุ่มปนทราย ทิศเหนือติดอ่าวบางปู ช่วงน้ำทะเลหนุนน้ำจะทะลักเข้าพื้นที่ทำให้น้ำท่วมตลอดเวลา จากสถานการณ์ปัญหาการบุกรุกที่ดินป่าชายเลน ที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม ปัญหาขยะ/น้ำเน่าชุมชนแออัด ทำให้มีการสำรวจข้อมูลทั้งเมือง พบผู้บุกรุกป่าชายเลน/ครัวเรือน/บ้านเช่า มีผู้เดือดร้อนจำนวน 1,047 ครัวเรือน มีคณะกรรมการเครือข่ายเมืองที่เป็นตัวแทนมาจากสมาชิกแต่ละชุมชน ๗ละ 3 คน รวม 18 คน โดยรองนายกเทศบาลเมืองบางปูเป็นที่ปรึกษา มีการประชุมร่วมเพื่อวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยร่วมกันทุกเดือน เกิดผลการดำเนินงานและเชื่อมโยงกองทุนแก้ไขปัญหาทุกมิติ ได้แก่ 1) การสร้างความมั่นคงในที่ดิน 2) การพัฒนาระบบกองทุน/กลุ่มออมทรัพย์ 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดการขยะ ปรับภูมิทัศน์ 4) การพัฒนาระบบกองทุนเทศบาลตำบลบางปู/กลุ่มออมทรัพย์ โดยมีการเชื่อมโยงกองทุนภัยพิบัติ กองทุนที่อยู่อาศัย (โครงการไทยเข้มแข็ง) กลุ่มออมทรัพย์บ้านมั่นคง

เทศบาลตำบลบางปู ตั้งขึ้นเมื่อปี 2542 มีจำนวนครัวเรือน 1,892 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 9,530 คน

การดำเนินงาน “บ้านมั่นคง เมืองบางปู

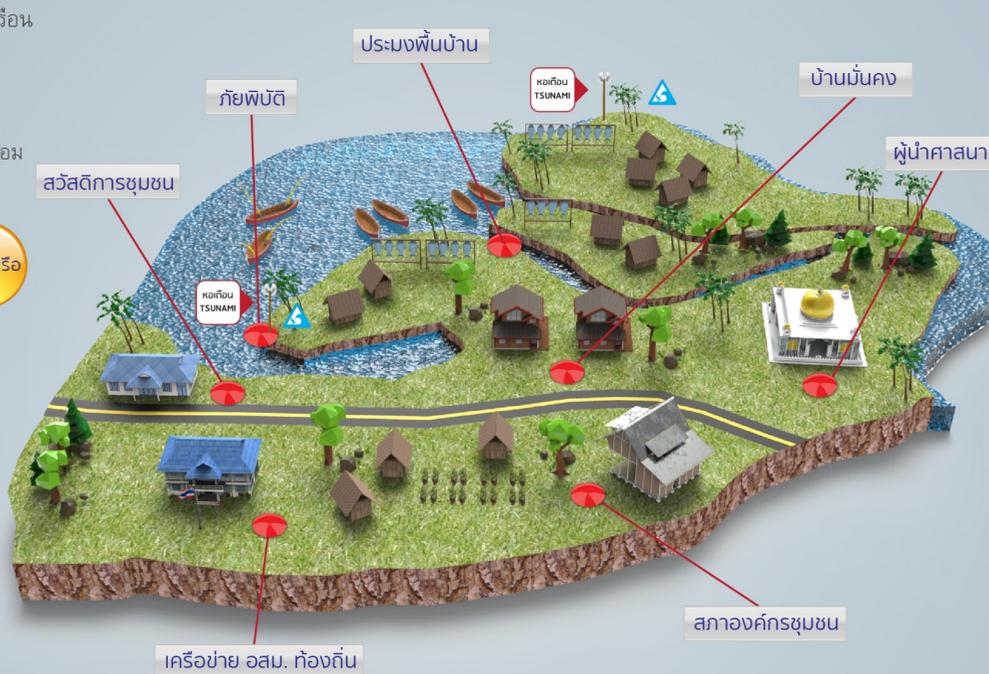
การพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดิน ปรับภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณูปโภค



ผลที่เกิดขึ้น

1. สร้างความมั่นคงในที่ดิน
2. พัฒนาระบบกองทุน/กลุ่มออมทรัพย์
3. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดการขยะ ปรับภูมิทัศน์
4. พัฒนาระบบกองทุนเทศบาลตำบลบางปู/กลุ่มออมทรัพย์

โดยมีการเชื่อมโยงกองทุนภัยพิบัติ กองทุนที่อยู่อาศัย (โครงการไทยเข้มแข็ง) กลุ่มออมทรัพย์บ้านมั่นคง และพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไป



พัฒนาคุณภาพชีวิต

- จัดกระบวนการประเมินศักยภาพชุมชน เพื่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต คนบางปูทุกมิติ (เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพ)
- จัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และประสานภาคีที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาและแก้ไข

- ด้านเศรษฐกิจ-พัฒนากลุ่มอาชีพใน ทต.บางปู กลุ่มเลี้ยงปูในกระชังทั้ง 6 กลุ่ม, กลุ่มเลี้ยงปลากระพง 4 กลุ่ม, กลุ่มเลี้ยงปลานิล 1 กลุ่ม, ส่งเสริมการแปรรูปอาหารทะเล
- ด้านสังคม-ส่งเสริมเรื่องการออกกำลังกาย ลานสุขภาพ, สนับสนุนการเรียนการสอนกลุ่มชุมชน
- ด้านทรัพยากร-ประมงผิดกฎหมายท้องถิ่น กำลังดำเนินการแก้ไข, พัฒนาระบบการขยะ
- ด้านที่อยู่อาศัย-พัฒนาจัดตั้งกลุ่มผู้เดือดร้อน ครัวเรือนและบ้านเช่าเพื่อเสนอโครงการ บ้านมั่นคงซื้อที่ดินใหม่

สภาพ ปัญหา



มีปัญหาบุกรุกที่ดินป่าชายเลน



มีปัญหาทางด้านกายภาพ - การก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม - ปัญหาอุทกภัยและสิ่งแวดล้อม (ปัญหาขยะ/น้ำเน่า)



ปัญหาชุมชนแออัด

“บ้านพอเพียงชนบทแบบบูรณาการ” จ.กำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีขนาดพื้นที่ 8,607.5 ตารางกิโลเมตร (5,379,687.5 ไร่) ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดกำแพงเพชร ด้านตะวันตกเป็นภูเขาสูงลาดลงมาทางด้านตะวันออก ลักษณะดินเป็นดินปนทรายเหมาะแก่การทำนา และปลูกพืชไร่ โดยในการบูรณาการการดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียงชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยมีหลักคิดและแนวคิดสำคัญ ดังนี้ 1)การเชื่อมโยงเรื่องบ้านพอเพียง สู่การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่ดินทำกินที่อยู่อาศัย 2)ใช้สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นเครื่องมือและเป็นพื้นที่กลางในการบูรณาการและเชื่อมโยงงาน 3)นำโครงการบ้านพอเพียงชนบทเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ทำกินที่อยู่อาศัย ในระดับนโยบายด้วยหลักคิดและแนวคิดสำคัญดังกล่าวได้ดำเนินงานผ่านกลไกความร่วมมือ ทั้ง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ขบวนการจังหวัด ท้องถิ่น/ท้องที่ และผู้เดือดร้อนทำงานร่วมกัน

สภาองค์กรชุมชนตำบล



วิธีการ

- ๑ ใช้กลไกการพิจารณากรณีร้อง
- ๒ ใช้ตำบลบูรณาการระดับสูง "ตำบลจัดการตนเอง"
- ๓ นำโครงการบ้านพอเพียงชนบทเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน
- ๔ ใช้งานประเด็นในพื้นที่เป็นตัวกำหนดกลไกการทำงานในระดับตำบล
- ๕ ใช้บ้านพอเพียงเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
- ๖ ใช้ที่ดินและเครือข่ายที่ดินเป็นจุดเชื่อมโยงงานบ้านพอเพียง

นำโครงการบ้านพอเพียงชนบทเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ทำกินที่อยู่อาศัยในระดับพื้นที่และนโยบาย

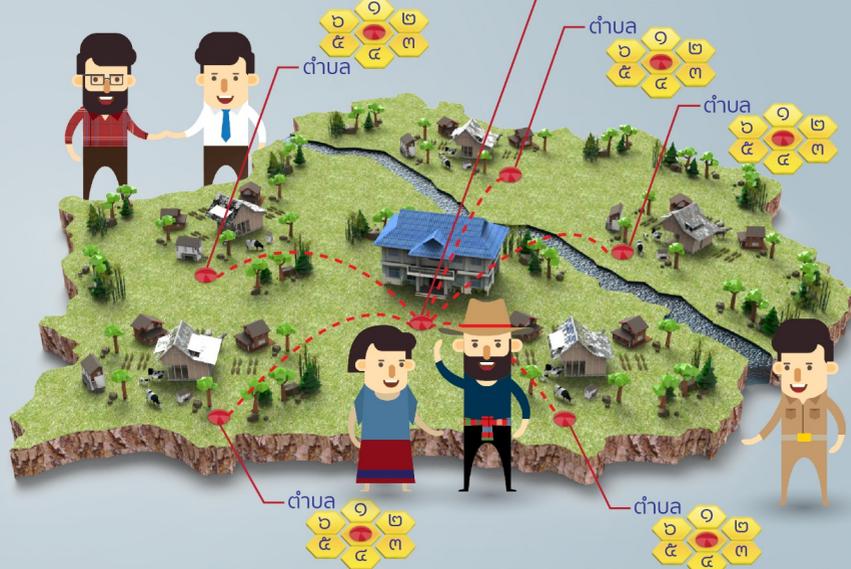
ผลลัพธ์

- ๑ ชุมชน/สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเจ้าของในการแก้ไขปัญหา
- ๒ เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัย มีความมั่นคง ปลอดภัย แข็งแรง
- ๓ การมีส่วนร่วม ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคที่เกี่ยวข้อง
- ๔ เกิดแนวทางพัฒนาแผนที่อยู่อาศัยและที่ดินทั้งจังหวัด

จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ 5,379,687.5 ไร่ เป็นพื้นที่

- การเกษตร 3,348,847 ไร่
- ป่าไม้ 1,365,437.5 ไร่
- พื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่อื่น ๆ ประมาณ 665,403 ไร่

จำนวนประชากร 716,118 คน (ชาย 355,250 คน) (หญิง 360,868 คน)



สภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด

ตำบล

ตำบล

ตำบล

ตำบล

ตำบล

ตำบล

สถานการณ์ปัญหา

- สิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย
- ภัยพิบัติทางธรรมชาติและการกัดเซาะพื้นที่ทำกิน
- การบุกรุกพื้นที่ป่า
- การบริหารจัดการน้ำ

“คน คลอง เป็อง 2561” พหลโยธิน 54 จ.กรุงเทพมหานคร

ชุมชนศาลเจ้าพ่อสมบุญ 54 ตั้งอยู่ในพื้นที่ซอยพหลโยธิน 54 เขตสายไหม มีครัวเรือนจำนวน 64 ครัวเรือน ประชากร รวม 289 คน เป็นพื้นที่ของกรมธนารักษ์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากนโยบายแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง รุกล้ำลำน้ำสาธารณะ จึงได้ดำเนินงานแก้ไขปัญหาผ่านกระบวนการของโครงการบ้านมั่นคง ดังนี้ 1) สร้างความเข้าใจโครงการ สื่อสารทั้งภายในและภายนอก 2) สำรวจข้อมูล รับรองข้อมูล พิจารณาสิทธิ จัดการข้อมูลร่วม 3) ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนชุมชนเพื่อชุมชน 4) การตั้งสหกรณ์ รวมคนมากกว่าการรวมทุน 5) การจัดการเรื่องที่ดินกำหนดร่วมกัน 6) การออกแบบผังชุมชน / แบบบ้านร่วมกัน 7) การเสนอโครงการและงบประมาณ / อำนวยสินเชื่อโดยชุมชนเป็นเจ้าของ 8) วางแผน ขออนุญาตการก่อสร้าง และรื้อย้ายร่วมเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 9) ทำนิติกรรมสัญญาตั้งเปิดงบประมาณ บริหารจัดการโดยชุมชน 10) ก่อสร้างโดยเสริมพลังความร่วมมือกับภาคียุทธศาสตร์ 11) การพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการบ้านมั่นคงแก้ไขปัญหาที่อยู่ชุมชนริมคลองศาลเจ้าพ่อสมบุญ 54

ชุมชนศาลเจ้าพ่อสมบุญ 54 ตั้งอยู่ในพื้นที่ซอยพหลโยธิน 54 เขตสายไหม มีครัวเรือนจำนวน 64 ครัวเรือน ประชากร รวม 289 คน ตั้งอยู่ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของกรมธนารักษ์ ได้รับผลกระทบจากนโยบายแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำน้ำสาธารณะ ตามมติรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2555

11 กระบวนการ แก้ไขปัญหา

- | | |
|--|--|
| 1) สร้างความเข้าใจโครงการ : การสื่อสารทั้งภายในและภายนอกถือเป็นสิ่งสำคัญ | 7) การเสนอโครงการและงบประมาณ / อำนวยสินเชื่อ : เมื่อชุมชนเป็นเจ้าของ |
| 2) สำรวจข้อมูล รับรองข้อมูล พิจารณาสิทธิ : พลังการจัดการข้อมูลร่วม | 8) วางแผน ขออนุญาตการก่อสร้าง และรื้อย้าย : ปลูกพลังการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ |
| 3) ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ : กองทุนชุมชนเพื่อชุมชน | 9) ทำนิติกรรมสัญญาตั้งเปิดงบประมาณ : เรียนรู้การบริหารจัดการโดยชุมชน |
| 4) การตั้งสหกรณ์ : รวมคนมากกว่าการรวมทุน | 10) ก่อสร้าง : เสริมพลังความร่วมมือกับภาคียุทธศาสตร์ |
| 5) การจัดการเรื่องที่ดิน : อนาคตที่เรากำหนดร่วมกัน | 11) การพัฒนาคุณภาพชีวิต : จากปัจจุบันสู่ออนาคตที่ต้องร่วมกันสร้าง |
| 6) การออกแบบผังชุมชน / แบบบ้าน : สร้างภาพอนาคตร่วมกัน | |

ข้อค้นพบ

- 1) การแบ่งปันที่ดิน (Land Sharing) ของชุมชน
- 2) การทบทวนข้อมูลโดยชุมชน ยืนยันความถูกต้อง และนำมาสู่การตัดสินใจร่วม
- 3) การบันทึกข้อมูล ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ใช้ในสื่อสารกับสมาชิกชุมชน
- 4) การหาคุณค่าร่วมของ ชุมชน เช่น วัฒนธรรมความเชื่อ พิธีกรรม ศาลเจ้าพ่อสมบุญ
- 5) การทำงานที่ยืดหยุ่น ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์บริบทพื้นที่
- 6) สร้างการเรียนรู้ถึงจุดแข็งของชุมชน และมีกระบวนการ สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน
- 7) การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น การระดมทุนสร้างบ้านกลางให้กับผู้สูงอายุในชุมชน
- 8) การศึกษางานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่รูปธรรมในการพัฒนาที่อยู่อาศัย

ก่อนดำเนินการ



หลังดำเนินการ

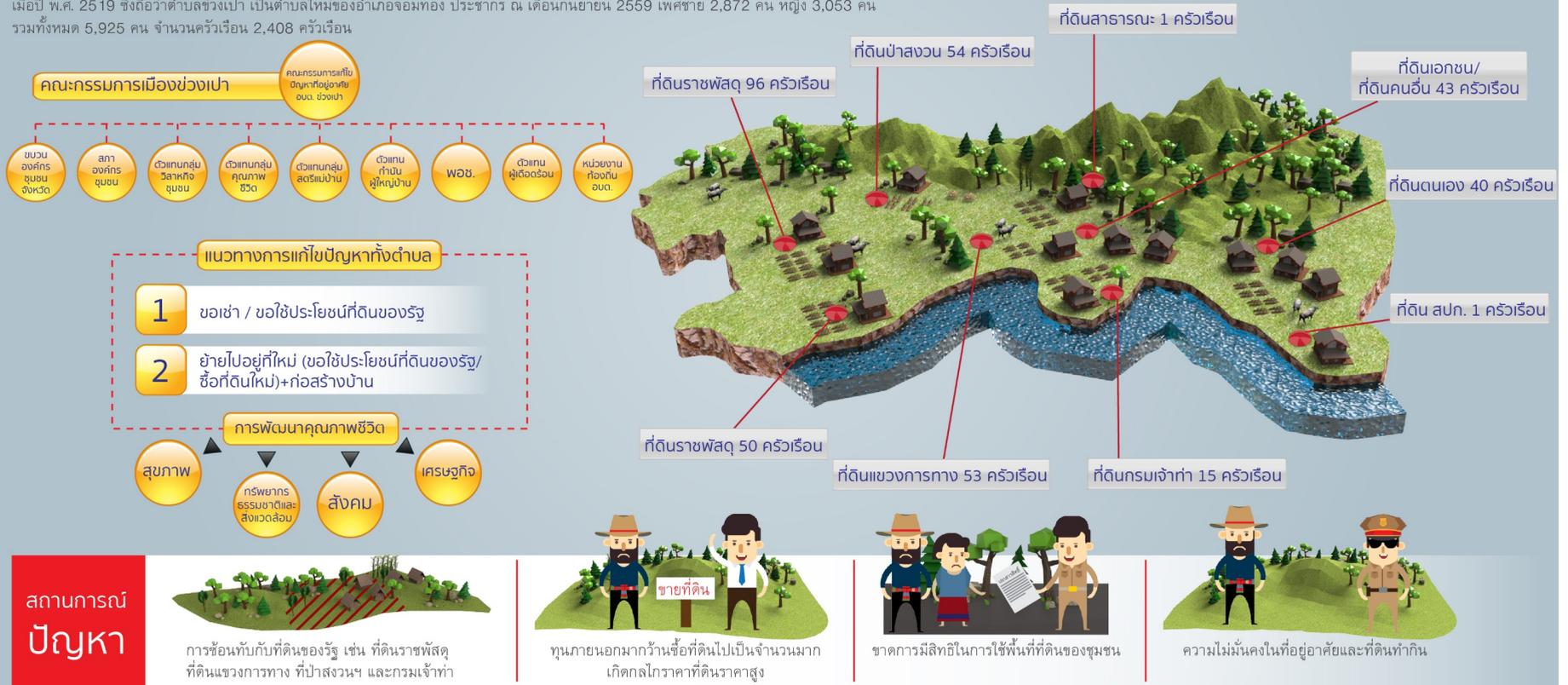


“ช่วงเปา โมเดลแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชนบททุกมิติตามแนวศาสตร์พระราชา” ต.ช่วงเปา อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ประมาณ 30,937.50 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขาที่มีพื้นที่ราบกว้างลาดเอียงไปทางใต้ มีลำเหมืองใหม่ที่เป็นแหล่งน้ำสำคัญใช้เพื่อการเกษตร และแม่น้ำปิงไหลผ่าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,925 คน 2,488 ครัวเรือน ในการแก้ไขปัญหาดำเนินงานภายใต้หลักคิด “การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชนบททุกมิติ ตามแนวศาสตร์พระราชา” เพื่อสนับสนุนและวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกินและคุณภาพชีวิตของคนในตำบล ซึ่งมี 3 แนวทาง ในการดำเนินงาน คือ 1) การพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับชาวบ้านที่มีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง บ้านเรือนทรุดโทรมโดยใช้โครงการบ้านพอเพียงชนบท 2) การแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรืออาศัยอยู่บ้านคนอื่น ไม่มีบ้านไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และกลุ่มที่อยู่อาศัยในที่ดินของรัฐ ใช้แนวทางการดำเนินการตามโครงการบ้านมั่นคงเมือง-บ้านมั่นคงชนบท 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ, การจัดระบบสวัสดิการฯลฯ ให้กับกลุ่มที่ไม่เดือดร้อนด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย

ข้อมูลตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เป็นตำบลขนาดเล็ก ที่แยกออกมาจากตำบลบ้านหลวง เนื่องจากมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้การปกครองไม่ทั่วถึง จึงได้แยกออกมาเป็นตำบลช่วงเปา เมื่อปี พ.ศ. 2519 ซึ่งถือว่าตำบลช่วงเปา เป็นตำบลใหม่ของอำเภอจอมทอง ประชากร ณ เดือนกันยายน 2559 เพศชาย 2,872 คน หญิง 3,053 คน รวมทั้งหมด 5,925 คน จำนวนครัวเรือน 2,408 ครัวเรือน



“คนไร้บ้าน จัดการตนเอง”

การพัฒนาคุณภาพชีวิต “คนไร้บ้าน” เริ่มขึ้นเมื่อปี 2551 โดยเครือข่ายสลัม 4 ภาค และมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย ร่วมกับกลุ่มคนไร้บ้าน จัดทำโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน เสนอ ต่อคณะอนุกรรมการบ้านมั่นคง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้บ้านในทุกมิติ ทั้งการ สร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย การพัฒนาอาชีพและรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการพัฒนาเชิงสังคม ด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการตนเองของแกนนำ และสมาชิกกลุ่มคนไร้ บ้าน เชื่อมโยงและขยายผลกระบวนการของกลุ่มคนไร้บ้าน รวมถึงการปรับทัศนคติ สร้างการยอมรับจากสังคม ตลอดจนผลักดันให้เกิดการสนับสนุนแนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องจากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกลุ่มคนไร้บ้านเป็นแกนหลักในการจัดการปัญหาของตนเอง



นิยาม คนไร้บ้าน

“คนไร้บ้าน” หรือคนที่ใช้ชีวิตในที่สาธารณะ มีสภาวะที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง ไม่ถาวร หรือพักอาศัยในที่ที่จัดหาไว้ชั่วคราวโดยรัฐ หรือองค์กรการกุศลต่าง ๆ ปัจจุบันสาเหตุที่ทำให้กลายมาเป็นคนไร้บ้าน มีทั้งเกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้าง และปัจเจกบุคคล อาทิเช่น ความยากจน ความขัดแย้งในครอบครัว ตกงานซ้ำซาก ความพิการและสูงอายุที่อยู่เพียงลำพัง และพฤติกรรมส่วนตัว

สถานการณ์คนไร้บ้าน

มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย ได้สำรวจไว้ในปี 2553 พบจำนวนคนไร้บ้าน กว่า 1,395 คน ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1,093 คน ขอนแก่น 136 คน และเชียงใหม่ 166 คน

ผลการดำเนินงาน

จากกรณีอุปถัมภ์ประมาณโดย พอช.



แนวความคิด

“มีที่อยู่ที่ถูกถล่มทลาย มีที่นอน ที่ทำมาหากิน มีใจช่วยเหลือกัน และไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง ศูนย์พักคนไร้บ้าน = “ศูนย์ตั้งหลักชีวิต”

เป้าหมาย

“ฟื้นฟูศักยภาพบุคคลและสร้างชุมชนคนไร้บ้าน” ช่วยเหลือให้คนไร้บ้านกลับคืนสู่ชุมชนและสังคม การพัฒนา “ศูนย์คนไร้บ้าน” ดำเนินการโดยเครือข่ายคนไร้บ้าน ให้มีการดำรงชีวิตประจำวันที่ดีขึ้น และมีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ

นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
“การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”



“สภาเกษตรกรจัดการตนเอง” ต.กุตรัง อ.กุตรัง จ.มหาสารคาม

ตำบลกุตรัง อำเภอกุตรัง จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทั้งหมด 29,378.60 ไร่ สภาเกษตรกร เป็นการรวมตัวเพื่อทำงานร่วมกันเป็นองค์กรเดียว ประกอบด้วย 1) ท้องที่ 2) ท้องถิ่น 3) สภาองค์กรชุมชน 4) หน่วยงานราชการและภาคีพัฒนา น้อมนำพระราชดำริส ฐิติกรสามัคคีเป็นแนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน รูปแบบประชาธิปไตย สร้างการมีส่วนร่วมเชื่อมโยงทุกภาคส่วน ร่วมวางแผน กำหนดเป้าหมาย ร่วมทุน ร่วมจัดการ ติดตามความก้าวหน้าและแบ่งปันความสำเร็จ ปกป้อง อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีพัฒนาการการทำงานแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่ปี 2538 การรวมกลุ่มเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาที่ดิน ปี 2550 กองทุนสวัสดิการชุมชนช่วยเหลือพี่น้องให้ได้รับสิทธิในการเช่าที่ดินทำกิน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2561 จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินที่อยู่อาศัยจำนวน 162 ครัวเรือนครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล

สภาเกษตรกร มุ่งสร้าง พัฒนา

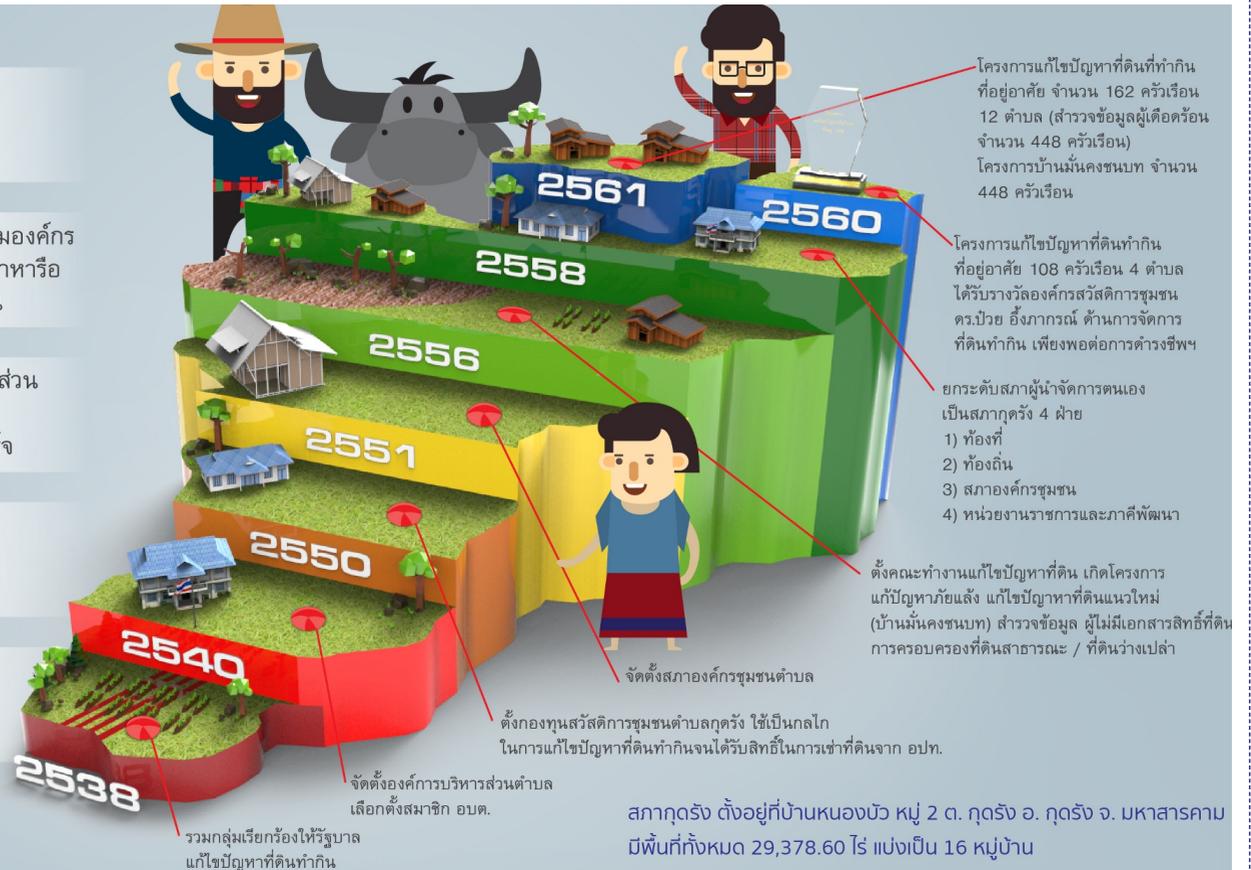
1 สร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในรูปแบบประชาธิปไตย

2 สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เชื่อมโยงกลุ่มองค์กร องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานปรึกษาหารือ เรียนรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาท้องถิ่น

3 เสริมสร้างการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ เชื่อมโยงทุกภาคส่วน ร่วมวางแผน กำหนดเป้าหมาย ร่วมทุน ร่วมจัดการ ติดตามความก้าวหน้าของพื้นที่ และแบ่งปันความสำเร็จ

4 ร่วมปกป้องรักษา อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น

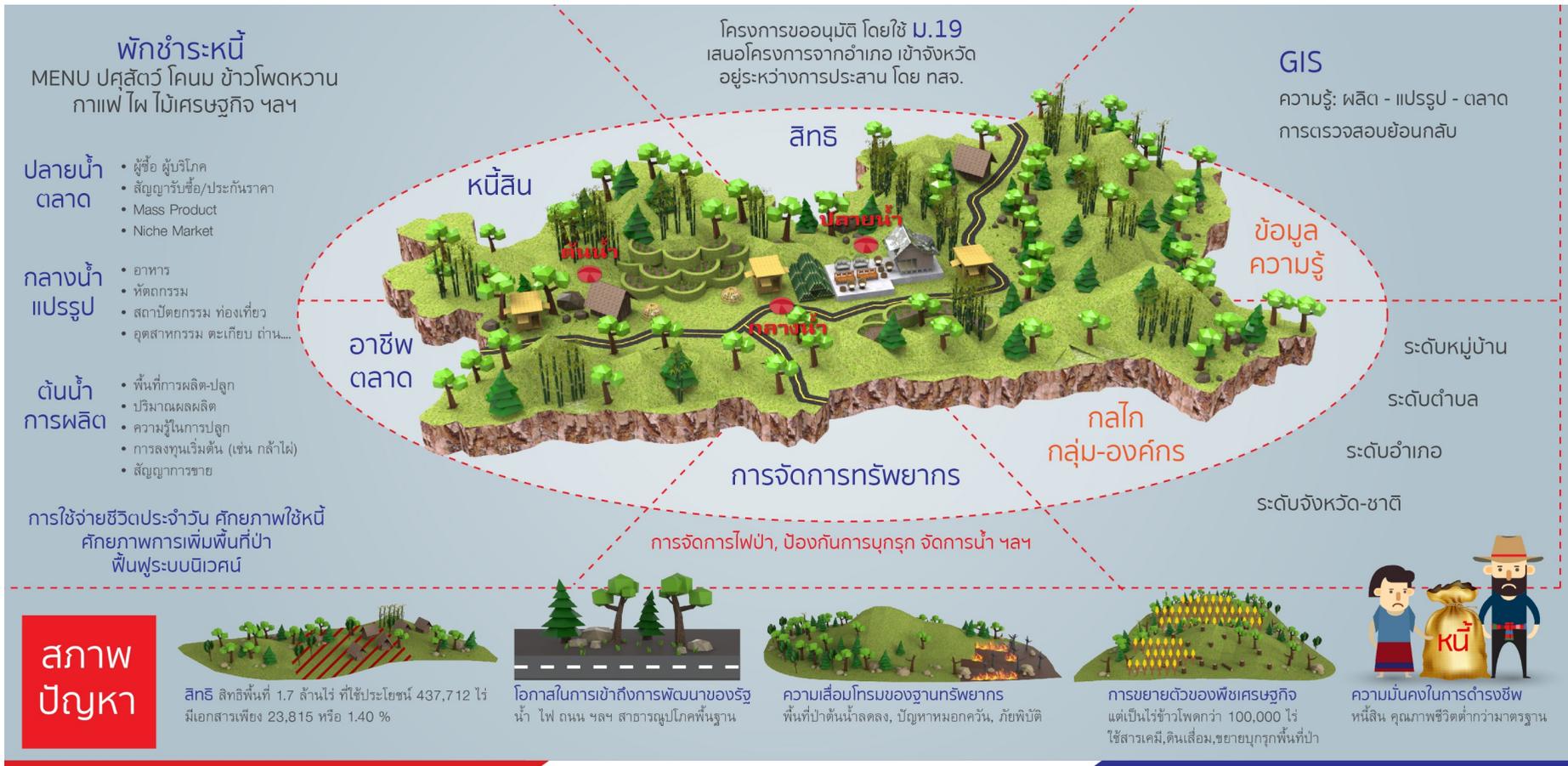
5 ส่งเสริมระบบการเมืองและสร้างความเป็นธรรม ประสานความร่วมมือการตรวจสอบของภาคประชาชน



“แม่แจ่มโมเดลลิส” อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

อำเภอแม่แจ่ม ได้มีการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจนฯ กำหนดพื้นที่แนวกันชนและที่ราบเชิงเขาให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การปลูกป่า เพื่อป้องกันปัญหาหมอกควัน ภัยพิบัติและการป้องกันการบุกรุกป่า “แม่แจ่มโมเดลลิส” จึงถือได้ว่าเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่มุ่งหวังการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายกับข้อเท็จจริงในพื้นที่เป็นตัวตั้งในการจัดระเบียบป่าไม้กับชุมชน เพื่อให้รัฐกับชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย คือชาวบ้านบางส่วนได้สิทธิในที่ทำกิน ไม่ถูกไล่ที่หรือยึดคืนพื้นที่ ได้รับการส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่สามารถจัดกลไกความร่วมมือในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ รวมถึงการยกระดับจากการแก้ปัญหาที่ชัดเจนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ ที่จะใช้ทุนศักยภาพที่มีมายกระดับไปสู่การจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

18 เวทีวิชาการ “เวทีการรวมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”



“พังงาแห่งความสุข”

ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดพังงา เกิดจากการรวมตัวของกลุ่ม เครือข่ายองค์กรชุมชนในประเด็นต่างๆ เน้นการเชื่อมโยงผ่านกิจกรรมในระดับพื้นที่ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดทำแผนแม่บทชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ ปี 2540 เกิดการพัฒนาการทำงานเป็นเครือข่ายกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม SIF ปลายปี 2547 เกิดพิบัติภัยสึนามิ จุดเปลี่ยนสำคัญ ก่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนสังคม ทำให้แกนนำเกิดความตระหนักให้ความสำคัญในการจัดการตนเอง ก่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนงานสังคม เกิดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนขบวนอย่างกว้างขวางและเป็นที่รู้จักของสาธารณชน เช่น การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืนกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ทั้งการท่องเที่ยว เกษตร ประมง และอุตสาหกรรม การสร้างระบบความร่วมมือในการฟื้นฟูจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ตามความหลากหลาย รวมกลุ่มชาติพันธุ์และอัตลักษณ์คนพังงา เป็นต้น

ความเป็นมาของ
ขบวนองค์กรชุมชน
จังหวัดพังงา



ต้นปี
2540

มีการรวมตัวของแกนนำต่างๆ ในรูปขบวน คณะทำงานกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม หรือกองทุน SIF.

2543
2546

ได้ก่อเกิดขบวนแผนแม่บทชุมชน 4 ภาค เช่น แผนแม่บทชุมชน กองทุนชุมชน กองทุนผู้สูงอายุ ภาวกแก้ปัญหาที่ดิน การจัดการทรัพยากร การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ ฯลฯ

ปลายปี
2547

เกิดพิบัติภัยสึนามิ การลุกขึ้นมาจัดการตนเอง

2551

ขบวนองค์กรชุมชนได้รวมกันผลักดัน จนเกิดพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน



10 ยุทธศาสตร์สู่พังงาแห่งความสุข

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืนกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ทั้งการท่องเที่ยว เกษตร ประมง และอุตสาหกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างระบบการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามวิถีชุมชน
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนเป็นธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างระบบการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมทั้งนโยบายการแก้ปัญหาการกีดเซาชายฝั่ง
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างระบบความร่วมมือในการฟื้นฟูจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ตามความหลากหลาย รวมกลุ่มชาติพันธุ์และอัตลักษณ์คนพังงา

- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างระบบความร่วมมือสู่พังงาเมืองปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การสร้างระบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อลดบายนุช ยาเสพติด สร้างครอบครัวแห่งความสุข
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การส่งเสริมระบบการจัดสวัสดิการชุมชน สวัสดิการสังคม โดยความร่วมมือ 4 ฝ่าย (ชุมชน ท้องถิ่น รัฐและเอกชน)
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมระบบป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ สร้างความเท่าเทียมในระบบการดูแลสุขภาพอย่างมีส่วนร่วม
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การสร้างระบบการเมืองภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชน การมีส่วนร่วมให้เกิดธรรมาภิบาล



“ธนาคารความดี ความดีแลกตั้งค์”

ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ประชากร 3,840 คน 782 ครัวเรือน พื้นที่ตำบล 15,247 ไร่ ปัจจุบันเป็นที่ราบปนทราย มีโครงการชลประทานครอบคลุม 9 หมู่บ้าน กลไกการทำงานสภาผู้นำ/สภาเทศบาลตำบลหนองสาหร่าย มีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนตำบลหนองสาหร่าย 9 หมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านมีกิจกรรม เช่น หมู่1 โรงเรียนอินทรีย์ หมู่2 โรงผลิตน้ำดื่ม หมู่3 ร้านค้าชุมชนฯลฯ มีการกำหนดยุทธศาสตร์แผนชุมชนเพื่อ 1) สร้างระบบการออมชุมชน 2) ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ 3) แก้ปัญหาหนี้สินด้วยคุณธรรม 4) เอื้ออาทรพัฒนาคุณภาพชีวิต มีปฏิทินชุมชนลงพื้นที่สัญจรประชุมทุกเดือน รวมถึงการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน เชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน “ความดีกู้เงินได้” ที่สถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย เพื่อชุมชนเข้มแข็งอยู่ดีมีสุข” โดยการใช้ความดีค้ำประกันเงินกู้ ตามเกณฑ์ 22 ความดี 63 ตัวชี้วัด “ธนาคารความดี ความดีแลกตั้งค์” และการพัฒนายกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายชุมชนเข้มแข็งอยู่ดีมีสุข



“เรียนรู้วิถีเกษตรอินทรีย์ จากแปลงสู่ปาก”

เกษตรอินทรีย์ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นอีกหนึ่งวิธีการปกป้องแหล่งความมั่นคงทางอาหาร สืบสานภูมิปัญญา อาหารพื้นถิ่น สร้างคุณค่าคืนด้วยเกษตรอินทรีย์ คุณภาพชีวิตดีวิถีพึ่งตนเอง โดยมี “ธรรมนูญเขาไม้แก้ว” เป็นกรอบแนวทางสำคัญในการดำเนินงาน ที่สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาไม้แก้วเป็นกลไกสำคัญขับเคลื่อนร่วมกับกลุ่มเกษตรอินทรีย์เขาไม้แก้วและภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรอินทรีย์ตำบลเขาไม้แก้ว ได้ใช้แนวทางการพัฒนาและการจัดการโดยกลุ่ม/องค์กรในชุมชน ได้สร้างระบบการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป ผลผลิต มาเป็นอาหารที่ปลอดภัย รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อสานพลังความร่วมมือของชุมชน การทำงานที่มุ่งเน้นกระบวนการรวมกลุ่ม การจัดการของชุมชน ที่ครอบคลุมทุนทางสังคม คน ดิน น้ำ ป่า การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความร่วมมือในทุกระดับและทุกมิติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน

ตำบลเขาไม้แก้วเป็นหมู่บ้านขึ้นอยู่กับตำบลย่านรีและตำบลกบินทร์ ในปี พ.ศ. 2524 จึงแยกพื้นที่บางส่วนออกเป็นตำบลเขาไม้แก้วจนถึงปัจจุบัน มีหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 8,083 คน มีเนื้อที่ทั้งหมด 176.363 ตารางกิโลเมตร หรือ 110,227 ไร่



สถานการณ์และปัญหาสำคัญ



เป้าหมายสภาองค์กรชุมชนตำบลเขาไม้แก้ว

- “สร้างชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่สู่สังคมผู้ประกอบการ” โดยใช้แนวทางการจัดทำ “ธรรมนูญตำบล” เป็นแนวทางการทำงาน โดยมียุทธศาสตร์การทำงานที่สำคัญดังนี้
- เกษตรอินทรีย์/โรงเรียนชาวนา
- การถ่ายทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการกิน
- การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม(ป่าชุมชน)
- การใช้ที่ดินสาธารณะ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
- การพัฒนาคนรุ่นใหม่ และเด็กเยาวชน
- การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างชุมชนพึ่งพาตนเองโดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่

อุปสรรคความสำเร็จ

- เกิดธรรมนูญตำบลที่เป็นแนวทางสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่
- การจัดการความรู้ในการพัฒนาแผนการขับเคลื่อนในแต่ละมิติ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจชุมชน/เกษตรอินทรีย์ และด้านสุขภาพ
- การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การขยายพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์
- เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรปลอดภัยเพื่อพัฒนาระบบการผลิตและการทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วม พร้อมกับการสร้างกลไกร่วมสู่การยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน
- เกิดการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ขององค์กรชุมชนในการปกป้องแหล่งความมั่นคงทางอาหาร การที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



“ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-MOVE)”

ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส. หรือ ฟีมูฟ) ในฐานะเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายและการพัฒนาของรัฐ การรวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและคนจน เพื่อให้รัฐบาลมีนโยบาย และมาตรการในการแก้ปัญหาคนจน เช่น ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง ปกติสุขและมีความยั่งยืน ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ได้มีการผลักดันมาตรการแนวทางและรูปธรรมให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ตลอดจนการรับรองสิทธิชุมชนอย่างมั่นคง และยั่งยืน แต่รัฐบาลกลับเพิกเฉย และบิดเบือนเจตนารมณ์ของประชาชนมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการผลักดัน พ.ร.บ. 4 ฉบับนี้จะสามารถกระจายการถือครองที่ดินและทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เป็นการปฏิรูปให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม “ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” จะติดตามจนกว่าปัญหาจะได้รับการแก้ไข



ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส. หรือ ฟีมูฟ) ในฐานะเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายและการพัฒนาของรัฐ ประกอบด้วยประชาชนกลุ่มยากจน และเครือข่ายชุมชนที่ได้รับผลกระทบความเดือดร้อน คือ

สถานการณ์ปัญหา

- ความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- การกระจุกตัวของที่ดิน
- การรื้อถอนสิทธิชุมชน
- การข้อนทับในที่ดินของรัฐ และเอกชน
- ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย
- นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ปัญหาเหมืองแร่
- ปัญหาโรงไฟฟ้าถ่านหิน ชีวมวล
- กลุ่มชาติพันธุ์ ชนเผ่าพื้นเมือง

สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ(สท.น.)



เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมการเมือง(คปส.ม.)



เครือข่ายเกษตรพันธสัญญา



เครือข่ายสลัมสี่ภาค



เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน(คปอ.)



เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน(คปอ.)



เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคกลาง(คปค.)



สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้(สท.ด.)



พ.ร.บ. 4 ฉบับ
พ.ร.บ. 4 ฉบับ

พ.ร.บ.ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า เป็นกฎหมายที่ทำให้เกิดการแบ่งปันและกระจายความมั่งคั่งจากผู้ถือครองที่ดินจำนวนมากไปสู่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

พ.ร.บ.ธนาคารที่ดิน ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนให้เกษตรกรและคนยากจนได้มีที่ดินทำกินและอยู่อาศัย โดยให้เกษตรกรหรือคนยากจนกู้ยืมเพื่อซื้อ โถงถอน ปรับปรุง พัฒนา และจัดหาที่ดิน โดยการจัดซื้อ การเวนคืนที่ดินที่มีสภาพเหมาะสมกับเกษตรกรกรม

พ.ร.บ.ว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรที่โดยรวมศูนย์ผูกขาดอยู่ที่หน่วยงานภาครัฐมาสู่ชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมสำนึกร่วมอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

พ.ร.บ.กองทุนยุติธรรม เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในการช่วยเหลือเยียวยาและสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้ยากไร้ จำเลย และผู้เสียหาย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ค่าประกันตัว ค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าเดินทาง และอื่นๆ เพื่อให้การพิจารณาช่วยเหลือเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

“ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม” จะติดตามจนกว่าปัญหาจะได้รับการแก้ไข

“เชียงของ 1 เมือง 2 แบบ”

อำเภอเชียงของเป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับระเบียงเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะกับประเทศจีน รวมทั้งนโยบายการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ด้วยแผนพัฒนาที่จะเปลี่ยนโฉมให้กับเมืองเชียงของที่เคยเป็นเมืองเล็กๆ ของจังหวัดเชียงราย “หนึ่งเมืองสองแบบ” จึงถูกสถาปนาและประกาศขึ้นโดยชุมชนท้องถิ่นผู้ที่รักเชียงของ เพื่อเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ แบบหนึ่ง ยังคงรักษาพื้นที่วัฒนธรรมวิถีชีวิตผู้คน ชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ระบบทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม แบบสอง การพัฒนาเมืองใหม่เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาที่นำไปสู่การจัดการอย่างสมดุลกับคุณภาพชีวิตของผู้คน และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม“เชียงของ : หนึ่งเมือง สองแบบ” จึงเป็นทางเลือกของการเสนอเพื่อพัฒนาเมืองเชียงของที่ต้องการผสมผสานเมืองที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ฟื้นฟูรักษา และเมืองตามแบบแผนการพัฒนาสมัยใหม่จากนโยบายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

อำเภอเชียงของถูกกำหนดให้เป็น จุดยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยที่ท้องถิ่นไม่มีส่วนอันใดต่อการกำหนดจุดหมายการพัฒนาโครงการฯ

สองแบบอย่างการจัดทำแผนยุทธศาสตร์



เป้าประสงค์ (Goal)

- 1) การอยู่ดีกินดีถ้วนทั่วอย่างสมดุลและยั่งยืนคือเมืองสุขภาวะดีทั้งสังคม
- 2) เศรษฐกิจพัฒนาเติบโตอย่างยั่งยืน และเป็นธรรมคือเมืองเศรษฐกิจยั่งยืน หรือเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) นิเวศทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมคงความอุดมสมบูรณ์ โดยการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชียงของ อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นที่ ๑	ประเด็นที่ ๒	ประเด็นที่ ๓	ประเด็นที่ ๔
นิเวศวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	นิเวศวัฒนธรรมเพื่อสุขส่วนรวมของหน้าหมู่บ้าน	สุขภาวะคนและสังคมที่ดี	นิเวศเศรษฐกิจร่วมสมัย

วิสัยทัศน์ (Vision)

"เชียงของหนึ่งเมืองสองแบบ (Green City) : คือเมืองประวัติศาสตร์ นิเวศวัฒนธรรมอันนำมาสู่การอยู่ดีกินดีถ้วนทั่วตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงยั่งยืน"

นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน :
หลากหลายประเด็นงานพัฒนาชุมชนเป็นแกนหลัก



“สวัสดิการชุมชน สู่อุรกิจเพื่อสังคมต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs)” ต.ท่างาม จ.สิงห์บุรี

ตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีประชากรที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น 4,230 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 1,305 ครัวเรือน มีเนื้อที่ 31.69 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ มีการพัฒนานวัตกรรมทางสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย 1) ลงทุนธุรกิจน้ำดื่มท่างาม 2) ลงทุนร้านกาแฟ 3) ลงทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเศรษฐกิจแก้ไขปัญหาหนี้สิน การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามสอดคล้องกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals- SDGs) ในหลายตัวชี้วัดเป้าหมาย อาทิเช่น การขจัดความยากจน การส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน ฯลฯ โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามมีความมุ่งหมายที่จะก้าวต่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในตัวชี้วัดอื่นๆ ต่อไป

ตำบลท่างามมีประชากรที่อยู่อาศัยจริงทั้งสิ้น 4,230 คน เป็นชาย 1,958 คน เป็นหญิง 2,272 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 1,305 ครัวเรือน มีเนื้อที่ 31.69 ตารางกิโลเมตร มี 11 หมู่บ้าน เป็นที่ราบลุ่มอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ประชากรส่วนใหญ่อาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ และกองทุนต่างๆ ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ปัญหาส่วนใหญ่ของตำบลท่างาม คือ เรื่องระบบเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ต้นทุนการทำเกษตรกรรมสูง และปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้น

รูปแบบการจัดสวัสดิการเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต

<p>1.) กรณีคลอดบุตร (แม่) ครั้งละ 500 บาท รับขวัญบุตร 1,000 บาท/บุตร 1 คน</p>	<p>2.) กรณีเจ็บป่วย แพทย์สั่งให้นอนโรงพยาบาลคืนละ 150 บาท ไม่เกิน 10 คืน/ปี 1,500 บาท/ปี)</p>	<p>3.) กรณีเสียชีวิตเบื้องต้น เจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ 400 บาท จัดพวงหรีด เคารพศพ 300 บาท ช่วยเหลือเบื้องต้น 2,000 บาท</p>
---	---	--

ขยายธุรกิจการลงทุน /กองทุน /สวัสดิการชุมชน

โรงน้ำดื่มท่างาม	ร้านกาแฟ	กองทุนหมุนเวียนเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ	กองทุนไต่หยกเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ	กองทุนภัยพิบัติ
------------------	----------	---	--	-----------------



“แผนพัฒนาธุรกิจชาวบ้าน”

บ้านเหมืองตะกั่ว ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ประชากร 460 ครัวเรือน จำนวน 1,800 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม พื้นที่ตั้งอยู่ในป่าเขาจันทร์ ตัดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัด มีการจัดตั้ง “กลุ่มรักษ์ป่าต้นน้ำโดนสะตอ” ปี พ.ศ.2543 ร่วมเป็นราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ได้รับธงพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ บริเวณป่าเทือกเขาบรรทัด แปลงที่ 1 ตอนที่ 3 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหมู่บ้านพื้นที่ป่าโดยรวมประมาณ 17,000 ไร่ ชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว คิดแผนธุรกิจโดยชุมชน ท่องเที่ยววิถีชีวิตไทยมุสลิม แห่งป่าต้นน้ำโดนสะตอ โดยการจัดทำแผนการดำเนินงานท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเหมืองตะกั่ว มีการวิเคราะห์ทรัพยากรหลัก การคัดเลือกสินค้า/บริการ กิจกรรม ลูกค้า พันธมิตร ช่องทางการสื่อสาร ต้นทุน รายได้ เกิดแผนกิจกรรมท่องเที่ยว “จับกาปู ดูซากไก่ กินข้าวกระบอกไม้ไผ่ และชมสวนสละลุงถิ่น” ตามวิถีชีวิตไทยมุสลิมแห่งป่าต้นน้ำโดนสะตอแบบดั้งเดิม บนพื้นฐานความปรองดอง สมานฉันท์ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนธุรกิจชุมชน บ้านเหมืองตะกั่ว ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

บ้านเหมืองตะกั่ว 9 หมู่บ้าน ประชากร 1,800 คน อยู่ในป่าเขาจันทร์ ตัดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัดอยู่ใกล้ลำน้ำโดนสะตอ ต้นน้ำลำธารที่มีความสำคัญต่อชุมชน



ปี 2560

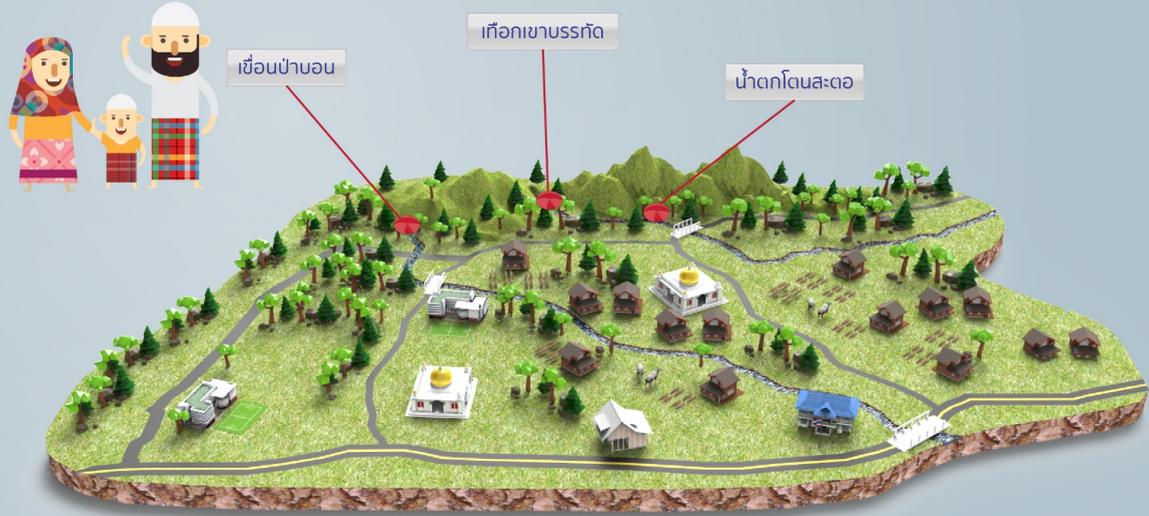
- 🏆 ได้รางวัลเครือข่าย ทสม. ดีเด่นประจำจังหวัดพัทลุง
- 🏆 เป็นแหล่งศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์
- 🏆 บริเวณป่าเทือกเขาบรรทัด แปลงที่ 1 ตอนที่ 3 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหมู่บ้าน มีพื้นที่ป่า ประมาณ 17,000 ไร่



ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ใต้รอยพระราชา จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ กลุ่มรักษ์ป่าต้นน้ำโดนสะตอ ใต้รางวัลเครือข่าย ทสม. ดีเด่นประจำจังหวัดพัทลุง

“จับกาปู ดูซากไก่ กินข้าวกระบอกไม้ไผ่ และชมสวนสละลุงถิ่น”

แผนธุรกิจชาวบ้าน ที่ชุมชนออกแบบ เป็นกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่สอดคล้องตามวิถีชีวิตไทยมุสลิมแห่งป่าต้นน้ำโดนสะตอ อาหารแบบดั้งเดิม (อาหารฮาลาล) ฝ้ายมีชีวิต เหมือนแรมโบราณ ต้นทุเรียน 100 ปี ฯลฯ



- 1 ทรัพยากรหลัก (นำเสนอสิ่งที่มี)
- 2 วิเคราะห์ศักยภาพคัดเลือกสินค้า/บริการ (ทำให้ดี ทำให้เด่น ทำให้ดัง)
- 3 วางแผนเพื่อ
 - การจัดการทรัพยากร
 - กิจกรรมคนสามวัย
 - ท่องเที่ยวชุมชน (อนุรักษ์)
- 4 สานพลังความร่วมมือพันธมิตร (เพื่อนร่วมทาง)
- 5 สร้างเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น และสอดคล้องกับวัฒนธรรม

“ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคนิคม” เทศบาลตำบลเสนางคนิคม อ.เสนางคนิคม จ.อำนาจเจริญ

“ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคนิคม” คือ กติการ่วม เป็นหลักคิด และแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนในเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ที่เกิดจากจากการจัดเวทีเล็กๆ พุดคุยกันของแกนนำสภาฯ ทุกคนต่างมีความหวังใยต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนรุ่นต่อ ๆ ไป ที่จะประสบปัญหายุ่งยากทั้งการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่จะเสื่อมถอยไป จึงมีความคิดที่จะสร้าง “นโยบายสาธารณะ” ที่เป็นกติกา หรือข้อกำหนดร่วมของคนในตำบล เพื่อให้เป็นหลักคิด แนวทางในการดำเนินชีวิต โดยนำเอา คติ คำสอน ความเชื่อ คำบอกเล่าของคนรุ่นเก่า มาปรับใหม่ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน โดยเริ่มต้นนับจากปี 2555 เรียกว่า “ธรรมนูญประชาชนบ้านบก-บ้านหนองทับม้า ฉบับที่ 1 พ.ศ.2555 การสร้างธรรมนูญประชาชนสำเร็จแล้วสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ “การนำไปสู่การปฏิบัติจริง” ซึ่งจะต้องมีแกนนำ และความร่วมมือกับภาคีพัฒนาต่างๆ ให้มาร่วมมือกัน ผลักดันมุ่งสู่ “สังคมแห่งการอยู่ดีมีสุข”

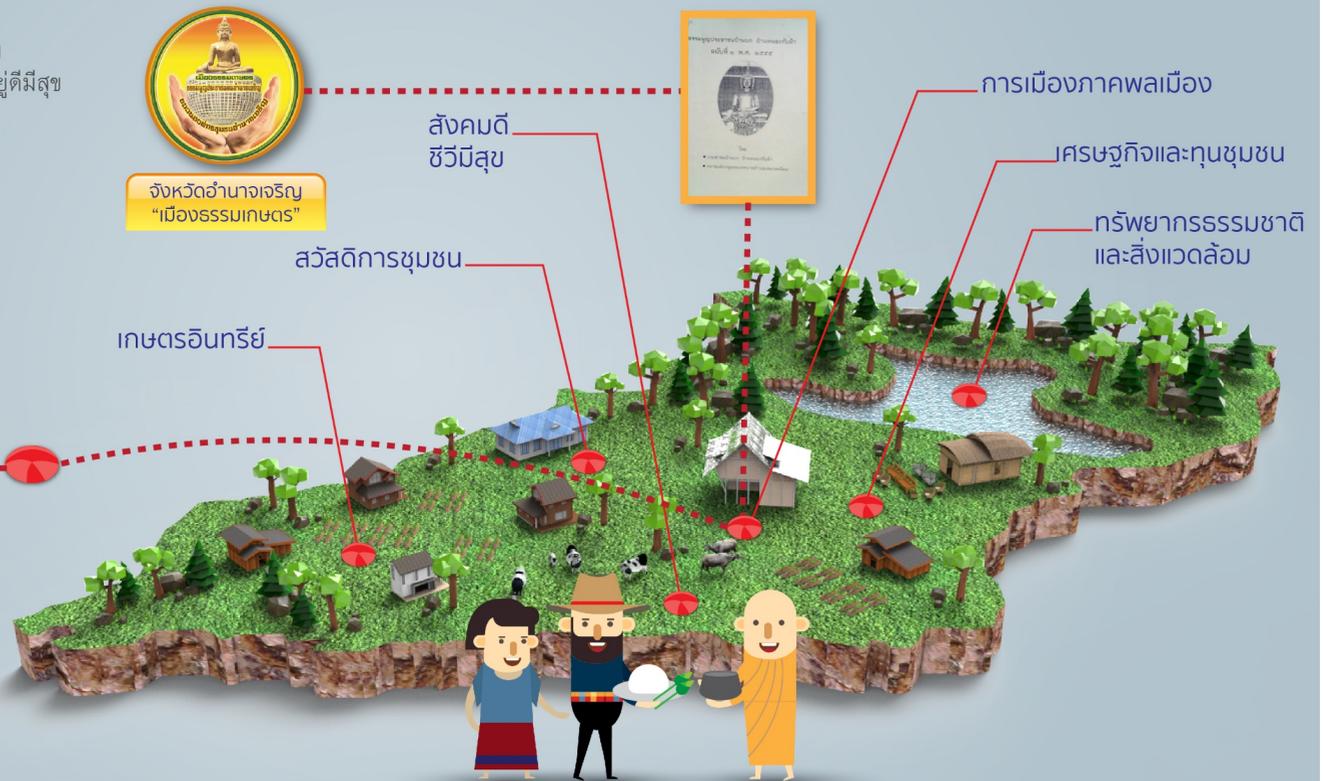
ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคนิคม

“ธรรมนูญประชาชนคนเสนางคนิคม” คือ กติการ่วม เป็นหลักคิด และแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนในเทศบาลตำบลเสนางคนิคม

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางคนิคม

- กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
- กองทุนสัจจะสะสมทรัพย์
- กลุ่มเกษตรอินทรีย์
- กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า
- กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์
- กลุ่มผลิตหมอนสม็อค
- กองทุนสวัสดิการชุมชน
- กลุ่มป่าชุมชน
- กลุ่มเยาวชนรักนกกราบ
- เครือข่ายเพิ่มพลังชุมชน
- เครือข่าย อสม, เครือข่าย อปพร.

โดยใช้การจัดทำ “แผนชุมชน” สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน



“จากไม้ใช้หนี้ สู่ธนาคารต้นไม้” บ.ทุ่งหงษ์ ต.ทุ่งคา อ.เมือง จ.ชุมพร

บ้านทุ่งหงษ์ ตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีพื้นที่โดยประมาณ 5,000 ไร่ โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ปาล์ม ยางพารา มะพร้าว สวนผลไม้ โดยการดำเนินงานโครงการ “ธนาคารต้นไม้บ้านทุ่งหงษ์” มีสมาชิก 80 คนและมีต้นไม้ที่ฝากไว้กับธนาคารต้นไม้ 30,000 ต้น มีเป้าหมายเพื่อ 1) แก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนฐานราก 2) เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ปลูก ดูแลรักษาต้นไม้ ในที่ดินทำกินของประชาชน เอกชน และที่ดินของรัฐ 3) สร้างฐานทรัพยากรไม้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งอาศัยหลักการ “สร้างกระบวนการ ยึดประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลางพัฒนา” โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระราชดำริ พระราชดำรัส และเกษตรทฤษฎีใหม่สู่การปฏิบัติ สร้างทางเลือกการออมของประชาชนให้เป็นการออมทรัพย์เท่ากับอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชนบทให้เป็นสังคมพึ่งพาตนเอง

เป้าหมาย

- 1 แก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนฐานราก
- 2 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ปลูก ดูแลรักษาต้นไม้ ในที่ดินทำกินของประชาชน เอกชน และที่ดินของรัฐ
- 3 สร้างฐานทรัพยากรไม้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชาติอย่างยั่งยืน

แนวคิดหลักการสำคัญต่อการจัดตั้ง “ธนาคารต้นไม้” “สร้างกระบวนการ ยึดประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลางพัฒนา”

1. เปลี่ยนแนวคิดด้านการเงินรูปแบบใหม่ ที่ทำให้การออมทรัพย์เท่ากับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
2. เปลี่ยนแนวคิดเรื่องหลักทรัพย์ในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ที่มุ่งเน้นเรื่องของคุณค่ามากกว่ามูลค่าของสินทรัพย์
3. สร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ความยากจน และความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน
4. สร้างทางเลือกให้กับประเทศท่ามกลางวิกฤตของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศตามกระแสทุนนิยมยุคโลกาภิวัตน์

เป็นมากกว่าคำว่า “ธนาคารต้นไม้”

- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- การบรรเทาและแก้ปัญหา ภาวะโลกร้อน
- การพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนบนฐานการจัดการป่า
- เกษตรกรรมยั่งยืน/วนเกษตร
- การปกป้องรักษาที่ดิน
- การรักษาพันธุกรรมท้องถิ่น
- การเพิ่มมูลค่าจากการพัฒนาระบบการแปรรูป
- การจัดการพลังงานชุมชน



ธนาคารต้นไม้บ้านทุ่งหงษ์
“สร้างกระบวนการ ยึดประชาชน
และชุมชนเป็นศูนย์กลางพัฒนา”

ปัจจุบันมีชุมชนที่เข้าร่วมปลูกต้นไม้ทั่วประเทศ 6,804 ชุมชน มีสมาชิก 115,183 คน และมีต้นไม้ที่ฝากไว้กับธนาคารต้นไม้ 11,792,037 ต้น

ธนาคารต้นไม้บ้านทุ่งหงษ์

มีสมาชิก 80 คนและมีต้นไม้ที่ฝากไว้กับธนาคารต้นไม้ 30,000 ต้น

สถานการณ์ ปัญหา



เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต
และการปลูกพืชเชิงเดี่ยว



การบุกเบิกที่ดินทำกิน
และการทำลายทรัพยากรป่าไม้



ความไม่เป็นธรรมของระบบการค้า
และเกษตรกรขาดอำนาจการต่อรอง



อุปสรรคปัญหาหนี้สิน

“สถาบันการเงินชุมชน คนกำเเพงเพชร” อ.รัตภูมิ จ.สงขลา

ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีคลองหลายสายไหลผ่าน พื้นที่รวม 54,125 ไร่ จำนวนประชากร 14,167 คน 3,336 ครัวเรือน เดิมมีการบริหารงาน 24 กลุ่ม/องค์กร เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของการบริหารงาน ปี 2549 เปิดทำการสถาบันการเงินชุมชนระดับตำบล มีคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชนฯ 15 คน และตัวแทนของกลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลตัวแทนหมู่บ้านละ 3 คน หลักการบริหารใช้หลักศาสนาอิสลาม และภูมิปัญญาของชุมชนในการทำธุรกิจ ผลการสนับสนุนของสถาบันการเงินชุมชน ทำให้สมาชิกมีเงินออมจำนวน 3,123 ราย เป็นเงิน 35,084,294.01 บาท มีการจ่ายสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล สนับสนุนทุนหมุนเวียนกลุ่มอาชีพ กลุ่มเลี้ยงอูฐ (ชันโรง) เชื้อกรม ลงทุน (หุ้่น) สหกรณ์กองทุนสวนยาง ก่อสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน 49 ครัวเรือน การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน กองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ

สถาบันการเงินชุมชนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

สมาชิก 3,123 คน เงินทุนสะสม 33,242,647.55 บาท เงินทุนกลุ่ม/องค์กรที่บูรณาการ 76,193,207 บาท

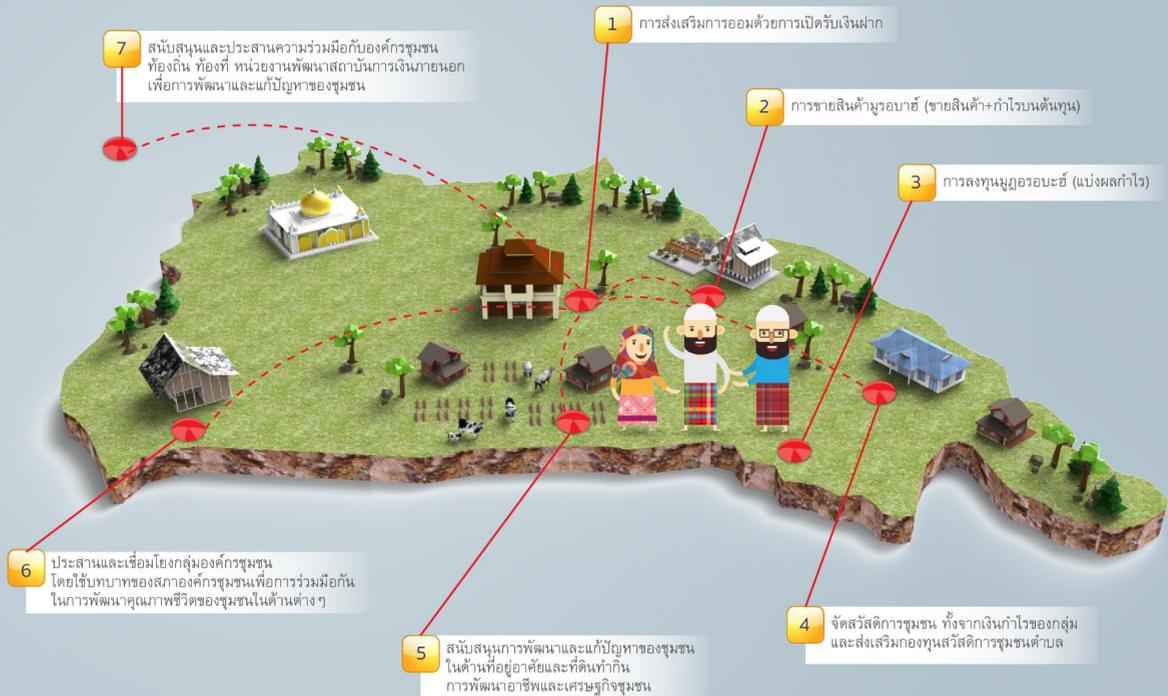
พ.ศ. 2549 ได้เปิดทำการสถาบันการเงินชุมชนระดับตำบล โดยบูรณาการกลุ่มองค์กรจำนวน 24 กลุ่มและเปิดให้กลุ่ม/องค์กรในตำบลและตำบลใกล้เคียงมาร่วมกันลงทุน (หุ้่น) และมาร่วมกันฝากเงิน และส่งตัวแทนของกลุ่ม/องค์กรหมู่ละ 3 คน มีเงินหมุนเวียนแรกเริ่ม 1,140,000 บาท สมาชิก 164 คน ปัจจุบัน สถาบันฯมีสมาชิก 3,123 ราย มีเงินหมุนเวียน 35.08 ล้านบาท เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มองค์กร 31 กลุ่มในตำบลรวม 89.02 ล้านบาท สมาชิกของกลุ่ม 12,666 ราย

แผนยุทธศาสตร์ ระยะ 5 ปี (2560-2564)

แผนงานยุทธศาสตร์ 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนาคณะกรรมการ บุคลากร สมาชิก ประชาชน สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร ชุมชนในการสร้างธรรมาภิบาล
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสังคม
4. ด้านสาธารณสุข
5. ด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)
8. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การดำเนินงาน



“การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน” จ.สิงห์บุรี

จังหวัดสิงห์บุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 822.48 ตารางกิโลเมตรหรือ 514,049 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในฤดูน้ำหลากเดือนกันยายน-เดือนพฤศจิกายนของทุกปี หากมีปริมาณน้ำไหลหลากจากภาคเหนือจะทำให้พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชน เกิดสภาพน้ำล้นตลิ่งท่วมพื้นที่ตลอดตั้งแต่อำเภออินทร์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอบรมบุรี ตามปริมาณน้ำที่ระบายผ่านเขื่อนเจ้าพระยา จึงได้มีการแก้ไขปัญหาผ่านกลไก “คณะกรรมการภัยพิบัติจังหวัดสิงห์บุรี” ดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) จัดประชุมสร้างความเข้าใจ
- 2) จัดตั้งศูนย์ภัยพิบัติตำบล จำนวน 43 ตำบลซึ่งเป็นตำบลสภาองค์กรชุมชน
- 3) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- 4) เชื่อมโยงการทำงานแก้ไขปัญหาและมีการบูรณาการติดตาม
- 5) ผลักดันให้เกิดรูปธรรมกองทุนการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติระดับตำบล
- 6) จัดตั้งศูนย์ศูนย์ช่วยเหลือภัยพิบัติระดับจังหวัด เชื่อมประสานทุกศูนย์ฯ ในระดับตำบล และจังหวัดมีแผนรับมือภัยพิบัติภาคประชาชน
- 7) จัดเวทีเสวนาโยบายระดับจังหวัด

การจัดการภัยพิบัติ จังหวัดสิงห์บุรี

สิงห์บุรี เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรดิน น้ำ ป่า (ชุมชน) โดยเฉพาะลุ่มน้ำ ประกอบไปด้วยลุ่มแม่น้ำน้อย ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และลุ่มแม่น้ำลพบุรี อีกทั้งมีลุ่มน้ำสาขาที่สำคัญ คือ ลุ่มน้ำแม่ลา-กาเรียง และลุ่มน้ำสาขาอื่นๆ อีกจำนวนมาก ทั้งเป็นแหล่งเพาะพืชพันธุ์ธัญญาหาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ นานาชนิด ซึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมการดำรงชีวิตทางการเกษตรและการบริโภคของประชาชน “คนลุ่มน้ำ” ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากวันสู่วัน ถ่ายทอดเป็นเส้นทางประวัติศาสตร์ลุ่มน้ำของจังหวัดสิงห์บุรี และของภาคกลาง

เมื่อระบบการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองมากขึ้นสิ่งก่อสร้างสาธารณูปโภค การสร้างถนน ขวางทางน้ำมากขึ้น ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี เกิดอุทกภัยแล้ว 7 ครั้ง (ปี2538, 2539, 2545, 2549, 2553, 2554, 2560) ซึ่งแต่ละครั้งสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สินวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สัตว์เลี้ยง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มูลค่าความเสียหายในแต่ละครั้งไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นอย่างมากในการแก้ไขปัญหาและเยียวยาเฉพาะปี 2554 ซึ่งประเทศไทยรวมทั้งจังหวัดสิงห์บุรีต้องประสบกับปัญหาอุทกภัยอย่างรุนแรง สืบเนื่องจากการได้รับอิทธิพลของพายุหลายลูก ทำให้ปริมาณน้ำสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์

ข้อเสนอเชิงนโยบาย



- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงมาตรการในการรับมือภัยน้ำท่วม การเฝ้าระวังและเตือนภัย การแก้ปัญหาวิกฤติเฉพาะหน้า และแนวทางการฟื้นฟูหลังน้ำลดอย่างเป็นระบบ



- ภาครัฐควรส่งเสริมบทบาทของชุมชน สภาองค์กรชุมชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการจัดการบริหารน้ำ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำแผนรับมือภัยพิบัติระดับพื้นที่



- การป้องกันภัยระยะยาวควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น การเลือกพันธุ์พืชและส่งเสริมระบบเกษตรกรรมที่เหมาะสม การประกันภัยพืชผล การส่งเสริมการจัดปรับสิ่งปลูกสร้างบ้านเรือนให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ ตลอดจนการเพิ่มพื้นที่ป่า



- ควบทบทวนเพื่อสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความครอบคลุมในการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

กระบวนการทำงาน/กลไกการทำงาน



“แผนชีวิต แผนชุมชน คนบัวใหญ่” ต.บัวใหญ่ อ.นาน้อย จ.น่าน

บัวใหญ่ตำบลเล็กๆ มีประชากรเพียง 4,050 คน ตั้งอยู่บนภูเขาสูงของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จากการประกาศพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 ทำให้เกิดปัญหาการทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของรัฐ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ปัญหาสุขภาพ จากการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ปี 2541-2542 กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม SIF ให้ความรู้ทักษะการทำความเข้าใจเรื่องแผนชุมชน การจัดเก็บข้อมูลทุกมิติ การวิเคราะห์ข้อมูล ปี 2554 มีการประกาศแผนสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคนบัวใหญ่ (พ.ศ.2554-2557) ลงนามในการสนับสนุนแผนฯของตำบลของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานในพื้นที่และส่วนกลาง ระบุธรรมความสำเร็จเกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการจัดการที่ดินทำกินในรูปแบบหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ประชาชน (โฉนดชุมชน) การจัดการสุขภาพชุมชน เศรษฐกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ

บัวใหญ่ตำบลเล็กๆ มีประชากรเพียง 4,050 คน ตั้งอยู่บนภูเขาสูงของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จากการประกาศพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507



การดำเนินงานที่สำคัญ

- พ.ศ. 2541-2542**
โดยกองทุนเพื่อสังคม SIF ให้ความรู้ทักษะการทำความเข้าใจเรื่องแผนชุมชน การจัดเก็บข้อมูลทุกมิติ การวิเคราะห์ข้อมูล ไปศึกษาดูงานในตำบลอื่นๆ ทำให้คนบัวใหญ่มีทักษะในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน
- พ.ศ. 2549**
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้สนับสนุนการส่งเสริมความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในชนบท (บ้านมั่นคง) จึงได้ทำการสำรวจข้อมูลการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน
- พ.ศ. 2554**
มีการประกาศแผนสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคนบัวใหญ่ (พ.ศ.2554-2557) ลงนามในการสนับสนุนแผนฯของตำบลร่วมกับหน่วยงานต่างๆ
- พ.ศ. 2556**
ในปี พ.ศ. 2556 ได้ร่วมมือกับมูลนิธิธัมมาชีพ พอช. มูลนิธิปิดทองหลังพระ และภาคเอกชน ทำโครงการ 1 ไร่อินทรีย์ มีชาวบ้านสมัครใจเข้าร่วมโครงการแล้ว 200 ราย รวม 400 ครัว จากทั้งหมด 8 หมู่บ้าน เป้าหมาย มีอาหารปลอดภัยบริโภค มีรายได้เพิ่ม และร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

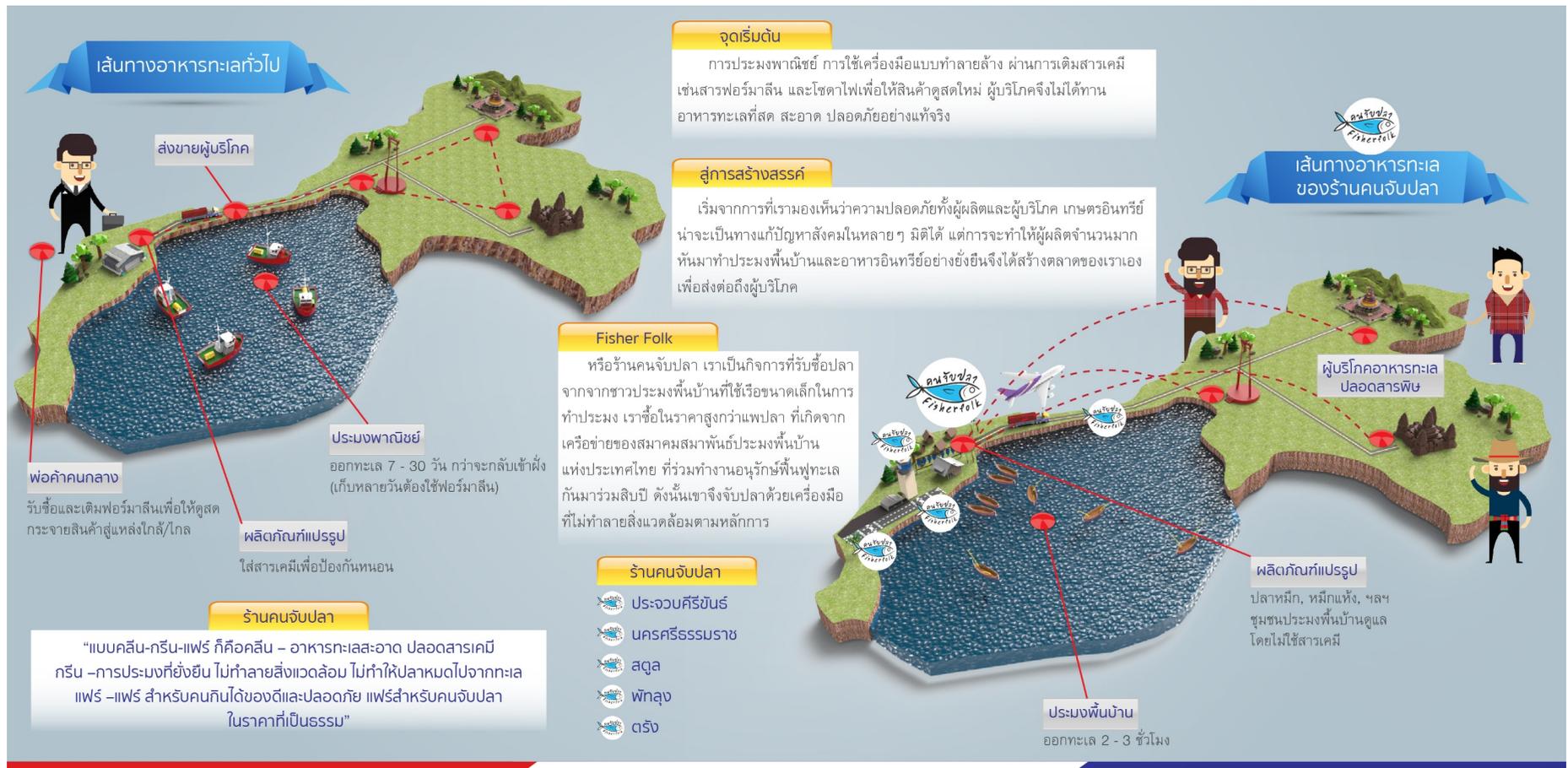


สถานการณ์ ปัญหา

-  การทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในที่ดินของรัฐ
-  ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์
-  ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดอาหารสัตว์ ยางพารา
-  เกิดภาวะหนี้สิน
-  ปัญหาสุขภาพ จากการใช้สารเคมี และยาฆ่าแมลง

“คนจับปลา” ยั่งยืนบนวิถีประมงพื้นบ้าน สมาคมรักษ์ทะเลไทย

เครือข่าย “คนจับปลา (Fisher Folk)” สานต่อแนวทางการทำประมงแบบยั่งยืนอย่างมีจิตสำนึก ด้วยการเลิกใช้อวนตาถี่ และอวนลาก อวนรุน รวมถึงเรือปั่นไฟ เครือข่าย “คนจับปลา” นอกจากการจับสัตว์ทะเล ด้วยประมงพื้นบ้าน ยังมีกิจกรรมสร้างบ้านให้แก่สัตว์น้ำวัยอ่อน ทำธนาคารปู ธนาคารปลา และห้ามเรือประมงพาณิชย์เข้ามาจับสัตว์น้ำในเขตประมงชายฝั่ง ปัจจุบัน ร้านคนจับปลามีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช สตูล พัทลุง และตรัง อยู่ภายใต้การดูแลของสมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ที่ไม่เพียงส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ยังมีมุ่งหวังให้ชาวประมงสามารถขายสัตว์น้ำได้ในราคาที่เป็นธรรม และผู้บริโภคได้รับอาหารทะเลที่สะอาดปลอดภัยด้วยและส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนมีความแข็งแกร่งอีกด้วย



รับประทานอาหารกลางวัน
4-5 สิงหาคม 2561

Floor Plan Thailand Social Expo 2018



รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วม

Hall 5

- 1 สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง (องค์การมหาชน) (พอช.)
- 2 การเคหะแห่งชาติ (กคช.)
- 3 กระทรวงมหาดไทย (มท.)
- 4 กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)
- 5 กระทรวงการต่างประเทศ (กต.)

- 6 กระทรวงพลังงาน (พ.บ.)
- 7 กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.)
- 8 กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
- 9 กระทรวงยุติธรรม (ส.จ.)

Hall 6

- 10 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ (พ.บ.)
- 11 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาลักษณ์ (ส.ป.พ.บ.)
- 12 สำนักงานนโยบายและแผน (ส.น.พ.)

- 13 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ส.ค.)
- 14 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 15 กรมกิจการผู้สูงอายุ (พ.อ.)

Hall 7

- 16 กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)
- 17 มหาวิทยาลัยมหิดล
- 18 บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด
- 19 A มูลนิธิธรรมาภิบาลการจัดการแพทย์
- 20 ศพทสภาคพื้นแปซิฟิกไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 21 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 22 PTT Group
- 23 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 24 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)
- 25 กรมสุขภาพจิต
- 26 บริษัทเอ็มพี กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด

- 27 A ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ ชลประทาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 28 ศูนย์กสิกรรม (องค์การมหาชน)
- 29 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 30 องค์การร่วมส่งเสริมสุขภาพจิต (ส.จ.)
- 31 ฝ่ายบริหารส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (ส.ว.)
- 32 บริษัท ดินเนอร์ เวลเนส เวิลด์ จำกัด (W wellness world co., ltd.)
- 33 กระทรวงสาธารณสุข (ส.ส.)
- 34 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ว.จ.)
- 35 A สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.)
- 36 มูลนิธิวิจัยและพัฒนาเพื่อสุขภาพ (ส.ส.)
- 37 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.)
- 38 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.)

Hall 8

- 39 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 40 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 41 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 42 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 43 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 44 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 45 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 46 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 47 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 48 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 49 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 50 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)

- 50 กลุ่มพัฒนาเกษตร สำนักงานเกษตร (ส.ก.บ.)
- 51 วิทยาลัยนานาชาติ
- 52-53 A สภาวิชาชีพ
- B วิทยาลัยนานาชาติ
- C วิทยาลัยนานาชาติ
- D วิทยาลัยนานาชาติ
- 54 วิทยาลัยนานาชาติ
- 55 มูลนิธิเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน
- 56 สมาคมผู้ผลิตเครื่องสำอางค์ประเทศไทย
- 57 A บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- B บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 58 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- 59 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- 60 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วม (บุโรเล็ก)

- 1-50 สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง (องค์การมหาชน) (พอช.)
- 51-60 กระทรวงมหาดไทย (มท.)
- 61-70 กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)
- 71-80 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 81-90 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 91-100 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 101-110 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 111-120 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 121-130 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 131-140 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 141-150 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 151-160 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 161-170 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 171-180 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 181-190 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 191-200 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)

- 101-110 บริษัท นก ไก่ทองมหาชน จำกัด (มหาชน)
- 111-120 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 121-130 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 131-140 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 141-150 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 151-160 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 161-170 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 171-180 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 181-190 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)
- 191-200 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พ.น.)

- 1 Directory board
- 2 Archway
- 3 Photo backdrop
- 4 Landmark
- 5 ลกระเบียงผู้เข้าชมงานทั่วไป
- 6 ลกระเบียงหน่วยงาน
- 7 จุดนั่งพักผ่อน
- 8 จุดรับรูป
- 9 จุดบริการ Organizer
- 10 จุดปฐมพยาบาล

นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน :
เมืองทุกมิตีการจัดการที่อยู่อาศัย
ในประเทศไทยและอาเซียนโดยชุมชน
เป็นแกนหลัก



นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
“การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”



นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน :
หลากหลายประเด็นงานพัฒนาชุมชนเป็นแกนหลัก



เวทีวิชาการ
นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

